

Irma Ekman

LASTEN KEHITYKSEN SEKÄ KASVUYMPÄRISTÖN
MUUTOS YHTEISKUNNASSA

Sosiaalialan koulutusohjelma
2018

OPINNÄYTETYÖN NIMI: LASTEN KEHITYKSEN SEKÄ KASVUYMPÄRISTÖN MUUTOS YHTEISKUNNASSA

Ekman, Irma
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Päihde- ja Mielenterveyden koulutusohjelma
Maaliskuu 2018
Ohjaaja: Rajaniemi Kari
Sivumäärä:61
Liitteitä: 1

Asiasanat: eriarvoisuus, muutos, työttömyys, epävarmuus, huono-osaisuus

Lopputyön aihe hahmottui itselleni vasta syksyllä 2015, aiheen valintaan vaikuttivat muuttuva yhteiskuntamme, sekä tästä johtuva yhteiskunnallisten rakenteiden myllerrys. Suurimmat muutokset yhteiskunnassa vaikuttavat useasti lapsiin, jotka eivät pääse karkuun mitään rakennemuutosta tai tapahtumaa, vaan ovat välillisesti täysin yhteiskuntamme armoilla. Opinnäytetyöni aihe ” Lasten kehityksen sekä kasvu ympäristön muutos yhteiskunnassa”, on kiinnostava, ajankohtainen sekä tärkeä aihe. Yhteiskuntamme turvattomuus, ahdinko ja epävarmuus kulminoituvat juuri herkimmin haavoittuvimpiin nuoriin kansalaisiimme, jonka vuoksi, edellä mainituista seikoista johtuen on tärkeää tuottaa tutkimusmateriaalia aiheesta, jotta pystymme näyttämään toteen tämän päivän ahdinkoa.

Pääkysymyksiä, joihin opinnäytetyö hakee vastauksia tai lähinnä tutkimusmateriaalia, ovat: *Mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa? sekä Miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?* lisäksi käytössäni ovat seuraavanlaiset apukysymykset lasten aseman kartoittamiseen yhteiskunnassa:

- 1.Työttömyyden kasvu, sen seuraukset lapsiin?
- 2.Maahanmuutto, maahanmuuttajat?
- 3.Minkälainen on lasten asema ahdingossa olevassa perheessä?
4. Sosiaaliturvan leikkaukset, leikkausten vaikutukset lapsen asemaan?

5.Miten sosiaalinen eriarvoisuus vaikuttaa lapsiin?

6.Millainen tulevaisuus lasten hoidossa 10 vuoden kuluttua?

Tarkoituksena on avata jokaisen haastateltavan omaa maailmankuvaa ja käsitystä yhteiskunnassamme tapahtuvasta muutoksesta, miten jokainen haastateltava kokee omalta kohdaltaan asian ja peilaa ilmiötä omaan työhönsä. Opinnäytetyö tarkastelee muutosta yhteiskunnassamme, joka antaa viitteitä siitä, että lapsiperheiden taloudellisen tilanteen huonontumisen yhteydessä sosiaalinen tilanne huonontuu myös. Miten työn tarve kehittyy heidän osaltaan, jotka tänä päivänä puurtavat lasten hyvinvoinnin saralla? Haastatteluiden kohderyhmänä ovat olleet 0 – 17 -vuotiaat lapset ja nuoret. He, joilla ei ole vielä kovastikaan sanavaltaa omista asioistaan, eli he ovat juuri se kohderyhmä, joita muutokset koskevat tulevaisuudessa. Juuri heidän arjessaan muutos on tosiasia. Toki myös positiiviset asiat, sellaisiakin kuitenkin on, onneksi. Lopputyössä on tarkasteltu Porin alueen lasten asemaa neljän teemahaastattelun kautta. Haastateltavat ovat olleet Porin alueella kunnan palveluksessa olevia toimijoita, joiden työ sivuaa tai liittyy oleellisesti lapsen asemaan tai arkeen. Vain yksi haastateltavista ei ollut kunnan palveluksessa mutta toimii Porin kaupungin alueella nuorten parissa.

SKILL NEEDS AND CHANGE IN THE CHANGING CHILD PROTECTION FIELD

Ekman, Irma

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services

Mars 2018

Supervisor: Rajaniemi Kari

Number of pages:61

Appendices:1

Keywords: inequality, change, unemployment, insecurity, disadvantage

The topics of the final work did not emerge for me until the fall 2015, the choice of the subject being affected by our changing society and the resulting frustration of social constructions. The biggest changes in society often affect children who cannot escape any structural change or event, but are indirectly fully at the mercy of our society. The topics of my thesis "Changing children's development and the growth environment in society" is an interesting, timely and important topic. Society's insecurity, plight and insecurity are culminating the most vulnerable of our most aspirational youngest citizens, which is why it is important to produce research material because of the aforementioned six issues so that we can prove the plight of today. The main questions to which the thesis looks for answers or mainly results, i.e. What are the child's chances of influencing his or her own position in society today? and How does poverty affect a child today? In addition, I have the help questions for mapping the status of children in the community:

1. Increase of unemployment, its consequences for children?
2. Immigration, immigrants?
3. What is the status of children in the afflicted family?
4. Cuts in social security, effects of cuts on the child's status?
5. How does social inequality affect children?
6. What kind of future for children after 10 years?

The purpose of the auxiliary questions is to open each interviewee's own worldview and the perception of change in our society, how each person interviewed experiences the matter and reflects on the phenomenon of his / her own work. The thesis looks at the ever-changing whole phenomenon as a

phenomenon in our society, which suggests that, in the worsening of the financial situation of families with children, the social situation also deteriorates. How does the need for work develop for those who, today, are defying the well-being of children? For the material, the children are between 0 and 17 years of age. Those, who do not yet have much to say in their own affairs, that is, they are precisely the target group of those who are going to fall into the future, just in their everyday life the change is a fact. Sure, however, positive things as well, though, is, fortunately. In the final work, the status of children in Pori has been studied through four thematic interviews. Interviewees have been actors in the Pori region, who are employed by the municipality, whose work is sidelined or related to the position or daily life of the child. Only one interviewee was not employed by the municipality, but works in the city of Pori with young people.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	8
2	YHTEISKUNTARYHMIEN MAHDOLLISUUDET	10
2.1	Työmarkkinat.....	11
2.2	Työn ja joustavuuden lisääntyminen	12
2.3	Tavoitteet ja pohjoismainen hyvinvointi	14
2.4	Kolmitasoinen yhteiskunta.....	15
2.5	Luokkaretki.....	17
2.6	Köyhyys.....	18
2.6.1	Köyhyyden moninaisuus	20
2.6.2	Koulutus ratkaisee.....	20
2.6.3	Kolmiosta salmiakkikuvioon	21
3	LAPSI JA LAPSEN HYVINVOINTI.....	23
3.1	Lapsen perusoikeudet.....	23
3.2	Vuorovaikutuksen tärkeys	26
4	HAASTATTELUT	29
4.1	Haastatteluiden purku/ henkilö 1	30
4.1.1	Mindmap 1	35
4.2	Haastatteluiden purku/ henkilö 2.....	36

4.2.1	Mindmap 2	41
4.3	Haastatteluiden purku/henkilö 3	42
4.3.1	Mindmap 3	46
4.4	Haastatteluiden purku/ henkilö 4	47
4.4.1	Mindmap 4	52
4.4.2	Mindmap yhteenveto- nousseet sanat	53
5	LOPPUYHTEENVETO	54
6	LÄHDELUETTELO	59
7.	LIITTEET	61

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee lapsia, yhteiskuntaa ja elämän perusedellytyksiä, jotka tuntuvat kaventuvan osalla väestöstä tänä päivänä. Muutoksesta aiheutuvasta epävarmuudesta yhteiskunnassa saavat osansa lapset, jotka ovat välillisesti täysin yhteiskuntamme armoilla. Heidän vanhempainsa kohdistuvat toimet vaikuttavat suoraan lasten reaali maailmaan. Tutkimukseni on kvalitatiivinen ja toteutettu neljänä teemahaastatteluna. Opinnäytetyö etsii tietoa siitä, mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa? sekä miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?. Pyrin tutkimuksessani käyttämään määreenä ”tätä päivää”, eli murroskohtana pidän 2010-lukua, jonka jälkeen murros on ollut havaittavissa vielä rajummin ja tuo aikaisempi määre, on aika ennen 2010-lukua. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole vertailla historiallisesti näitä teemoja kovinkaan syvällisesti vaan luoda painopiste nykyaikaan ja vertailla tilannetta lähinnä muutaman viimeisen vuosikymmenen aikana.

Mietteitä herättävää on, millaiseksi kuva piirtyy lapsen elinolosuhteista nyt 100-vuotta täyttäneessä Suomessa. Yhteiskunnan sekä ongelma että pelastus, on sen alituinen muutos. Paras olisi, jos voisi säilyttää kaiken jo viisaaksi havaitun ja yhdistää siihen uutta tutkittua tietoa. Maailma ei varmasti koskaan ole valmis ja moni vanha aikoinaan hyvänäkin pidetty tieto menettää merkitystään uusien tarpeiden tullessa horisonttiin ja vieden sen hetkiselällä tarpeellisuudellaan jo kaiken huomion muusta.

Vuosikymmenessä yhteiskunta muuttuu jo niin paljon, että on saatu paljon lisää ongelmia, sekä niiden ratkaisuja, jotkut niistä toimivat ja jotkut eivät milloinkaan. Erilaisten tutkimusten ja niistä poikivien näkökantojen tarve on suuri. Jotta voisimme vastata muutostarpeeseen, on meillä oltava muutoksesta johtuvia kysymyksiä ja niihin tutkittua tietoa sekä niistä tulleita analysoituja vastauksia. Tämän

hetkinen yhteiskunnassa tapahtuva muutos itsessään herättelee paljon kysymyksiä. On hyvä näin, koska kysymykset aiheuttavat paljon enemmän pään vaivaa kuin valmiit vastaukset ja onko koskaan valmista vastausta? Johtopäätös asiasta on, ettei ole mitään valmista kaavaa, joka sopisi kaikkeen; on vain muuttuvaa materiaalia. Sosiaalialan osaajille on tarjolla raakaa työkenttää ja sitä kautta toivetta paremmasta. Ammatillista osaamista pureutua meitä ympäröivän yhteiskunnan asioihin ja siellä ilmeneviin epäkohtiin sekä näistä kumpuavaan muutokseen.

Haastattelujeni vastausten perusteella on silti syytä uskoa, että, yksilöt, jotka pysyvät pitämään oman identiteettinsä, inhimillisyytensä ja joustavan mielenlaadun sekä analyttisen otteen elämäänsä, voivat selvitä myllerryksestä. Tulevaisuus haastaa koko yhteiskunnan pyrkimään parantamaan lasten asemaa, toivottavasti siinä tullaan onnistumaan. Väittämä lapsen huono-osaisuuden kasvusta perustuu Mannerheimin Lastensuojeluliiton pääsihteerin, Mirjam Kallandin kirjoitukseen. ”Lapsen asema nykypäivän suomalaisessa yhteiskunnassa”. <http://www.duodecimlehti.fi/lehti/2013/13/duo11071>

Artikkelissa Kalland esittää huolensa syystä, että Suomi on lainsäädännöllisesti turvannut lasten aseman, mutta käytäntö kertoo aivan toista tarinaa huononevan suunnan kehityksestä. Valitettavasti lastensuojelun avun tarve on vain lisääntynyt sekä lasten terveyserot ovat kasvaneet. ”Huolipuheissa lapset ovat päätöksenteon keskiössä, mutta käytännössä lapset ovat marginaalissa” Kalland toteaa kirjoituksessaan.

Tarvitsemme yhteistä päätöksentekoa sekä vahvaa johtamista, jotta päästäisiin lasten kannalta parempiin lopputuloksiin. On nähtävissä, että, lapsen oikeuksia tai etuja ei oteta tarpeeksi huomioon päätöksenteossa. Tärkeintä on, että turvataan lasten kehitys ja kasvu, jotta he voivat jonain päivänä olla hyvinvoivia aikuisia.

Toivon, että, opinnäytetyöni herättää keskustelua sekä ajatuksia, mitä voisimme tehdä toisin tai mitä voimme tästä ajasta oppia ja onko meillä mahdollisuus muokata esimerkiksi palveluita yhteiskunnassamme enemmän yksilöitä palveleviksi ja huomioon ottavaksi tiedoksi. Olemme riippuvaisia toisistamme, joten on syytä

herättää ajatuksia ja näkökantoja sanoin ja tutkimuksin sekä erilaisten tutkimusmateriaalien valossa esiteltyinä.

Ilman avaavia keskusteluita tai erilaisia kannanottoja voisimme urautua vain määrättyihin kaavoihin ja ajatusmalleihin, se on kuitenkin vaarallista, koska silloin voisimme kadottaa erilaisia näkökulmia ja näkökohtia, jotka voivat olla kehityskelpoisia asian uudelleen synnyttämisessä tai toisin asiaa muokatessa.

2 YHTEISKUNTARYHMIEN MAHDOLLISUUDET

Jo muutamia vuosia sana ”muutos” on ollut havaittavissa yhä enenevässä määrin yhteiskunnassamme. Kirjassa ”Toiminnallisia loukkuja” pureudutaan tarkastelemaan yhteiskunnassa olevien eri yhteiskuntaryhmien mahdollisuutta vaikuttaa asemaansa seuraavin huomioin ja kirjan kirjoittajat toteavat, että Suomalainen yhteiskunta on ollut yhteinen kansallinen projekti, vaikka projektin aikana on törmätty hyvinkin erilaisiin mielipiteisiin ja intresseihin on kuitenkin voitu huomata, että keskeiset yhteiskunnalliset ryhmät ovat omanneet aikaisemmin yhteisiä päämääriä. Yhteisesti jaetut päämäärät ovat kuitenkin vähentyneet radikaalisti viime vuosien aikana sekä eräiden yhteiskuntaryhmien oman asemansa vaikutusmahdollisuudet ovat huonontuneet tuntuvasti.” (Oksanen A, Salonen M, Melin H & Blom R 2011,194.)

Isola ja Suominen toteavat, että yhteiskunnassa mahdollisuudet vaikuttaa päätöksiin tai säädöksiin, jotka koskevat itseä ovat heikentyneet, samalla kuin puoluepoliittinen kiinnostus on laimentunut väestön keskuudessa. (Isola A-M & Suominen E 2016, 68-69.) Valitettavasti lasten elämä voi mahdollisesti kurjistua vielä konkreettisesti lisää. Yhteiskuntamme eriarvoisuus on lisääntynyt. Hyvin suuri osa väestöstämme on ruvennut suhtautumaan köyhyyteen muiden ongelmana, ei omana asianaan, jolle olisi tehtävä jotain. Ei haluta olla tekemisissä asian kanssa. Kun itsellä ei ole kokemuksellista tilaa puutoksesta, asiaa ei haluta sen enempää myöskään pitää julkisessa keskustelussa sen ahdistavuuden vuoksi.

Asia todellakin on vaivaannuttava, eikä mitenkään kiinnostava aihe, joten se haluttaisiin poistaa tai ainakin minimoida. On erittäin vaikeaa saada läpi köyhyyttä vähentäviä uudistuksia, koska henkilöt, joiden pitäisi osallistua auttamiseen, eivät näe auttamisen tarpeellisuutta tarpeeksi selvästi, koska heillä ei ole tänä päivänä enää minkäänlaista rajapintaa asiaan. Yhteiskuntaamme on hiipinyt tänä päivänä elämäntapaeroja ja eriarvoisuus on lisääntynyt. Tällainen muutos vaikeuttaa eri sosioekonomisten ryhmien välistä kommunikaatiota ja yhteisymmärrystä. Toisten ihmisten ongelmat alkavat näyttää entistä enemmän heidän itsensä itselleen aiheuttamilta, eikä heidän asemaansa ole yhtä helppo asettua. Syntyy haluttomuutta osallistua heikompien ryhmien tulonsiirtojen ja palveluiden rahoitukseen tässä kohtaa sitten alimpien ja ylimpien yhteiskunnallisten kerrostumien ihmiset eivät tunne enää vertaisuutta keskenään.” (Isola A-M & Suominen E 2016, 68-69.)

2.1 Työmarkkinat

(Silvasti T, Lempiäinen K & Kankainen 2014,7) toteavat, että Suomi on keskiluokkaistunut viimeisten vuosikymmenten aikana ja sosiaaliset erot ovat pienentyneet alemman keskiluokan sekä työväenluokan välillä. On kuitenkin nähtävissä, että irtiottoa muusta väestöstä on ottamassa aivan oma luokkansa, joka sisältää ylempää keskiluokkaa edustavia ihmisiä sekä joitain yrittäjiä, joilla menee taloudellisesti hyvin. Vanha jako työväenluokan ja keskiluokan välillä on murroksessa, eikä enää päde sellaisenaan. Nyt tuntuu siltä, että uusi, hyvin toimeentuleva yläluokka karkaa muiden ulottumattomiin ja raja tulee heidän sekä laajan keskiluokan välille. Keskiluokka taas kasvaa ja sulauttaa entisen työväenluokan mukaan omaan sosiaaliseen tilaansa. Luokkien ollessa kovassa murroksessa näyttää siltä, että uudet rajalinjat syntyvät.

Työmarkkinoiden muuttuessa rajusti on vaarana, että ylempi keskiluokka sekä vauraimmat yrittäjät yhdessä valtaavat kuningasosisuuden yhteiskunnan vauraudesta omaan käyttöönsä. Kysymyksessä on erittäin pieni joukko siihen nähden, kuinka suuresta osuudesta yhteiskunnan on kyse, mitä tulee yhteiskunnan

vaurauteen. Laajentunut keskiluokka tuntuu jäävän roimasti alapuolelle tässä kamppailussa toteavat kirjoittajat kirjassaan (Silvasti T, Lempiäinen K & Kankainen T2014,7).

Miten Suomi tulee selviämään tässä murroksessa?. Tulevaisuus näyttää, mihin suuntaan asia tulee kehittymään. Olisi tärkeää muistaa tämän murroksen keskiössä perusasiat ja huolehtia perustoimeentulon turvaaminen myös kaikkein suurimpien ongelmien kanssa kamppailevien osalta. Kirjassa. ”Eriarvoisuuden Rakenteet – haurastuvat työmarkkinat Suomessa.” tarkastellaan työajan joustoja sekä yksilön kehitystä sosiaalisen kohoamisen osalta. Nähtävissä on selkeitä merkkejä aika kovista muutoksista. Suomi on taantumassa edistyksestä, työmarkkinat haurastuvat, palkkatyöstä maksettava korvaus yritetään työnantajaryhmittymien osalta pienentää aikaisempiin korvauksiin verrattuna, työajan joustot pyritään saamaan osaksi normaalia työaikaa ilman riittäviä korvauksia menetetyistä työajasta ja yksilön on yhä hankalampaa kohota sosiaalisessa asemassa työn kautta, kuten on ollut mahdollista vielä muutamia vuosia sitten:

(Silvasti T, Lempiäinen K & Kankainen T 2014 7.)

2.2 Työn ja joustavuuden lisääntyminen

Markkinavoimat haurastuvat eli prekarisoituvat. Yksilön sosiaalinen nousu yhteiskunnan portaita on hankaloitunut, koska turvaverkkoja on purettu. Tällä on heikennetty yksilön mahdollisuuksia taloudelliseen hyvinvointiin ja tulotason paraneamiseen. Ansiotason nousu on jossain määrin vieläkin mahdollista mutta, valitettavasti tilanne on hankaloitunut huomattavasti. Tänä päivänä on mahdollistettu rajujen tulonjaon siirtojen toteutuminen työnantajaryhmittymille, jotka vaativat sekä työajan joustoja että korvausten leikkauksia tehdystä työstä. Elämme vuosikymmeniä taaksepäin ajoittuvien aikojen kaltaisia päiviä uudelleen työmarkkinoiden haurastumisen vuoksi. (Silvasti T, Lempiäinen K & Kankainen T 2014,8-9.)

Tämän päivän vapaa-aika on myös tärkeä osa elämää. Viikonlopputyön teettämisen ehdot askarruttavat monia perheellisiä sekä onko työstä saatava korvaus

tarpeeksi kattava menetetyistä vapaa-ajasta? Suurin osa työtä tekevästä, joita asia koskee, on naisia ja heillä on lapsia, hoidon järjestäminen vaatii lisää rahaa ja aikaa sekä järjestelyjä. Af Heurlinin artikkeli: ”Rahoitusalan lakko entistä lähempänä – Asemat erittäin jumiutuneet”

https://www arvopaperi.fi/kaikki_uutiset/rahoitusalan-lakko-entista-lahempana-aset-erittain-jumiutuneet-6693327

Artikkeli kertoo tämän päivän yhteiskunnallisesti vakavasta tilanteesta ja trendistä. Tämä on kehityssuunta, joka näyttää tekevän ensisijaisesti lapsiperheiden sekä yksinhuoltajien arjesta erittäin tuskaista. Jos päädytään siihen, että työtä voi teettää ilman erilliskorvausta tai edes vaatia normaalin työajan olevan mihin vuorokauden aikaan tahansa tilanne lapsiperheissä on kriisissä, myös yhä vaarassa olevan pienenevän rahallisen korvauksenkin muodossa.

Kirjoittajat jatkavat asian käsittelyä ja toteavat, että tuntuu siltä, että osa päättäjistämme, jotka toimivat työmarkkinoiden johdossa eivät koe tärkeimmäksi sitä, että pitäisimme pohjoismaisen hyvinvointivaltion periaatteista kiinni vaan ovat omalta osaltaan eriarvoistamassa yhteiskuntaamme ja sallivat ja jopa vaativat sosiaalisten tukiverkkojen heikennyksiä ja jopa lakkauttamisia. He myös edesauttavat matalapalkkatyön lisääntymistä aiheuttaen yhteiskunnan rakenteiden järkkymisen hyvinkin äkkiarvaamatta. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion perusta on ollut sosiaaliturva. Järjestelmä, joka on ottanut huomioon yksilön ansaitseman tulo. Tämä itse ansaittu tulo on mahdollistanut ansiosidonnaisen päivärahan ja järjestelmä on ollut turvaverkko yksilölle vaikka olisikin ollut hetkiä, jolloin ei olisi työtä, on ollut mahdollista ylläpitää oma elintaso. Tätä koko järjestelmää ollaan huonontamassa, suorastaan rapauttamassa ja rinnalle on tullut hyvin paljon eriarvoistavampia vaihtoehtoja kuten pätkätyöt ja matalapalkka-alat. Tällaisilla aloilla toimiville työntekijöille syntyy tilanteita, joissa ei ole turvaverkkoja ja joissain tapauksissa voi syöksykierre taloudelliseen ahdinkoon sekä köyhyyteen olla mahdollinen, jos mutkia tulee matkaan elämän varrella.

2.3 Tavoitteet ja pohjoismainen hyvinvointi

Silvasti T, Lempiäinen K & Kankainen toteavat vielä, että on erittäin huolestuttavaa, että osa yhteiskunnassa toimivasta eliitistä on löysännyt tavoitteitaan pohjoismaisista hyvinvointivaltion tavoitteista. Pääteemoja pitää olla sekä köyhyyden torjuminen että sosiaalisen tasa-arvon tavoittelu, joista tunnutaan tingityn.

Epätasa-arvo sekä köyhyys aiheutuvat matalasta palkkatasosta. Ihmetystä herättää, että tuloerojen kasvu ei ole saanut parempia tuloeroja korjaavia toimia tällä hetkellä aikaan. Päinvastoin, tuntuu siltä, että matalapalkkatyön lisäämisen vaatimuksen myötä pyritään kasvattamaan tuloerojen kasvu. Kun tarkastelemme yhteiskuntarakennetta, huomaamme, että yleensä luokkarakenne muuttuu hitaasti rakennemuutoksessa, mutta jos sosiaaliturvajärjestelmämme, joka perustuu ansaintajärjestelmään, sortuu, on havaittavissa hyvin nopeaa talouden romahdusta tulevaisuudessa matalapalkka-aloilla.

”Sosiaaliturvajärjestelmämme on ollut suomalaisen hyvinvoinnin perusta ja se on tuottanut aikojen saatossa hyviä ratkaisuja, vakaita, yksilöllisiä luokkaratoja. Ansiosidonnainen työttömyysturva sekä työeläke ovat taanneet hyvätuloisille suhteellisen hyvät sekä keskituloisille kohtalaiset etuudet. Jos nyt jostain syystä ihminen joutuu työmarkkinoiden ulkopuolelle tai hänen työuransa on katkonainen tai hauras, tulee tämä sosiaalipoliittisin toimin vakaaksi tuettu luokkarata järkkymään perusteellisesti. (Silvasti T, Lempiäinen K & Kankainen T 2014, 8-9.)

Järventie ja Sauli käsittelevät lasten syrjäytymistä elämänhallinnassa syntyvien ongelmien kautta. Lasten toimintakyvyn heikkeneminen ja psykososiaalisen kehityksen häiriintyminen ovat kallis hinta, mitä huono-osaisuus voi aiheuttaa. Varsinkin henkisen tuen puute nuoren kehityksessä voi vaurioittaa koko elämäksi. Tunne, ettei ole kykyä selvitä omista elämän haasteista sekä kyvyttömyys löytää uusia ratkaisumalleja on suuri uhka yhteiskunnalle. Nuoret ovat yhteiskuntamme kallein ja tärkein pääoma, he kun ovat meidän tulevaisuutemme ja seuraavat toimijat. Kuntouttamisesta voi tulla erittäin kallista, koska mitä laajempaa tarve on tulevaisuudessa, sitä suurempi maksu yhteiskunnalle asiasta koituu.

Tunne oman arvostuksen puutteesta luo lisää turvattomuutta ja arvottomuuden tunnetta, joka ei rakenna yhteiskuntaa missään määrin vaan on kalvava, heikko kohta rakenteessa.

”Lasten syrjäytymistä voidaan siis tarkastella elämänhallinnan ongelmina ja ajautumisena ulos keskeisiltä sosiaalisilta areenoilta. Lasten elämänhallintaa voidaan lähestyä toimintakykyisyyden eli kompetenssien näkökulmasta ja syrjäytymisenä niin sanotusta normaalina pidettävästä psykososiaalisesta kehityksestä. Lapsuusiän syrjäytymisuhissa on kyse heikoista kompetensseista ja turvattomuudesta sekä koetun pätevyyden ja itsearvostuksen puutteesta. Vaikka normaaliuden määrittely on ongelmallista, voidaan kuitenkin tarkastella ”kyllin hyviä” kasvuolosuhteita ja kompetensseja ja niitä uhkaavia tekijöitä. Syrjäytymistä edistävät lähiyhteisön torjuntamekanismit sekä sosiaalisen ja muun tuen puute. Kompetenssilla tarkoitetaan yleisesti osaamisen ja hallinnan tunnetta sekä taitoa selviytyä ongelmallisista tilanteista rakentavilla tavoilla.” (Järventie I & Sauli H 2001,128.)

Järventie ja Sauli toteavat, että keskeiseen asemaan nousevat sellaiset välitysketjut- ja linkit, joista on suora vaikutus lasten elinoloihin; sekä mieleen vaikuttaviin tekijöihin että heidän päivittäiseen toimintaansa. Systeemisen kokonaisuuden muodostaa lasten elinympäristö sekä -yhteisö yhteiskunnan kanssa.

(Järventie I & Sauli H 2001,11.)

2.4 Kolmitasoinen yhteiskunta

Yhteiskunta voidaan eritellä kolmeen eri tasoon;

1. Ensimmäinen on systeemitaso, joka tarkoittaa yhteiskunnan rakenteita, kuten taloudelliset suhteet, lait, politiikka ja kulttuuri, sekä instituutioita, kuten uskonto, kasvatus, koulutus, työmarkkinat, perhesysteemit ja luokat.

2. Toinen on elämänpiirien taso, joka tarkoittaa sosiaalisia yhteisöjä ja ryhmätoimijoita, joita ovat sosiaali- ja terveystalvet, työyhteisöt, koulu, päiväkot, perhe

3. Kolmas on yksilötoimijoiden taso, joka puolestaan tarkoittaa konkreettisia ihmisiä, esimerkiksi lasta ja aikuista.

(Järventie I & Sauli H 2001, 11.)

Kaiken ydin, toimija: perhe ja perhettä ympäröivä yhteiskunta ja yhteiskunnan sekä perheen välisen- että taloudellisen toiminnan suhde sekä yhteiskunnan reaaliaikaiset toimintamuodot ovat muuttuneet aina kulloisenkin yhteiskunnan rakenteen mukaisesti.

Tänä päivänä elämme palvelu- ja tietoyhteiskunnassa jossa, raha ja työ ratkaisevat hoitopaikan saamisen. Enää ei ole väliä, onko kysymyksessä sateenkaari-perhe vai heterogeeninen perhe. Yksinhuoltajan asema on kuitenkin hyvin vaikea, koska tuloerot ovat kasvaneet yhteiskunnassamme.

Suominen ja Isola mainitsevat kirjassaan ”Suomalainen köyhyys” suomalaisen politiikan lyhytnäköisyydestä ja osaamattomuudesta. Varmaankaan kaikkea, mikä on muuttunut, ei olla ensin tarkoitettu muuttuvaksi, yhteiskunta kuitenkin verkostoituneena verkkona lisää erittäin yllätyksellisissäkin kohdissa ahdinkoa ja huono-osaisuuden leviämistä, varsinkin sosiaalialalla toteutetut muutokset, niistä nyt esimerkkinä ahdinkoa on lisätty asiakasmaksujen korotuksien muodossa. Tällaiset toimet ajavat eriarvoiseen tilaan heikossa asemassa olevia yksinhuoltajia ja lapsiperheitä, joista osa vanhemmista ovat vielä opiskelijoita, jolloin perheen tulotaso putoaa maksujen kasvaessa ja työmarkkinoiden heikentyessä.

Suomalainen köyhyys- kirjassa on myös esitelty näkökulma, jossa osalla kansalaisista on kehittynyt tai, on kehittymässä kulttuuri, jossa mikään ei merkitse mitään. Arvottomuuden aika, jolloin turvallisuus voi yksittäisesti olla uhattuna ihmisten osalta, on vaarallinen epäviire yhteiskunnassa, joka aiheuttaa toteutuessaan paljon tuhoa, surua ja ahdistusta, näitä jälkiä voidaan joutua korjaamaan monia vuosikymmeniä, saati sitten millaista inhimillistä kärsimystä tällainen käytös tuottaa. Rahallisesti asia ei ole mitattavissa millään mittarilla. Jos tällainen

arvottomuuden tila pääsee kehittymään ja pesiytymään yhteiskuntaamme, olemme suurten ongelmien kanssa tekemisissä. Kaksinaismoraali on kuin hitaasti tappava syöpä, sitä on miltei mahdoton kitkeä, se kasvaa vihasta, katkeavuudesta ja eriarvoisuuden tunteista, joten on erittäin tärkeää ottaa näkökanta esiin ja toivoa, että asiaan saadaan pureuduttua, ennen kuin on liian myöhäistä. Isola ja Suominen toteavat vielä, että sosiaalisen kierron hidastuminen sekä mahdollisuuksien väheneminen ovat erittäin suuressa keskiössä yhteiskunnassa tapahtuvan eriarvoistumisen osalta. Nämä tulevat vaikuttamaan erittäin epäoikeudenmukaisesti tilanteeseensa syyttömien lasten tulevaisuuden näkymien osalta. Suomessa on nyt nähtävissä useita esimerkkejä siitä, että jos köyhäksi joudut, sinun on todella hankala nousta parempaan sosioekonomiseen tilaan ja on mahdollista, että lapsesikin tulevat hyvin suurella todennäköisyydellä jäämään köyhiksi. (Isola A-M & Suominen E 2016,35).

2.5 Luokkaretki

”Luokkaretkeksi” sanotaan elämän aikana tapahtuvaa muutosta omassa sosioekonomisessa asemassa, ihmisen mahdollisuutta omilla valinnoillaan ja yhteiskunnan tukemana parantaa omaa asemaansa taustojaan korkeammalle. Tätä sosiaalisen liikkuvuuden ilmiötä on totuttu pitämään oikeudenmukaisen ja aidon mahdollisuuksien tasa-arvon ilmentymänä. Omalla työllä ja tekemisellä voi vaikuttaa omaan asemaansa. (Isola A-M & Suominen E 2016 35.)

Isola ja Suominen ovat kirjassaan ”Suomalainen köyhyys” todenneet, että on ollut mahdollista vaikuttaa omaan sosioekonomiseen asemaan omalla ahkeruudella eli oma työ on ollut merkityksellistä ja tämä on koettu oikeudenmukaisena jatkumona asiaan. Nyt talouspoliittisten leikkausten ja huononnusten jälkeen havaitaan sosiaalisen aseman paranemisen hidastuneen ja miltei loppuneen, voi opiskella lisää, mikäli on resursseja ja silloin voi ehkä, jos hyvin käy, pitää tämänhetkisen tulotasonsa ja vakaan ansiotason. Yhteiskunnassa on heikennetty mahdollisuuksia etenemiseen ja koulutukseen. Kaikilla ei ole samoja mahdollisuuksia taloudellisesti ja tätä erotusta on aikaisemmin pyritty tasoittamaan, nyt

trendi on toisin päin, toivottavasti tulevaisuudessa tämä kieroutuma saadaan oikaistuksi uudelleen tasapuolisuuden nimissä ja kaikki lapset ja nuoret saavat samat mahdollisuudet edetä opinnoissaan tulotasoon katsomatta. (Isola A-M & Suominen E 2016 35)

2.6 Köyhyys

Tänä päivänä elämme yhteiskunnassa, jossa koko ajan on raha jossain muodossa läsnä, joko hyödykkeenä, palveluna tai tarpeena. Varsinkin sen puute aiheuttaa hyvin paljon inhimillistä kärsimystä myös elämän laadun kurjistajana. Tässäkin mielessä lapset ovat suurimmassa vaaravyöhykkeessä, koska he eivät itse pysty vaikuttamaan omaan rooliinsa yhteiskunnassa.

Dean Spearsin tutkimus Princetonin yliopistossa herättelee ajattelemaan asiaa siten, että kuinka köyhyys voi vaikuttaa ajatteluamme, arvomaailmoihin, valintoihimme ja jopa jaksamiseemme. Vuonna 2010 Spears julkaisi tutkimuksensa tulokset, jotka paljastivat, miten köyhien taloudelliset päätökset kuluttavat enemmän henkisiä voimavaroja kuin niiden, joilla on tarpeeksi varaa. Varaton kokee raskaammin materiaan kohdistuvat päätökset, koska käyttöpääomaa on rajallisesti, huomattavasti vähemmän kuin hyvin toimeen tulevilla henkilöillä, joten päätöksenteko on kuormittavampaa kuin niillä, joilla on varaa käyttää enemmän hyödykkeisiin. ”Uusi radikaali teoria selittää, miksi köyhä pysyy köyhänä.”

<http://www.talouselama.fi/uutiset/uusi-radikaali-teoria-selittaa-miksi-koyha-pysyy-koyhana-3416858>

lapsiperheköyhyyden taustalla on usein niukkaa koulutusta, työelämän muutoksia ja työttömyyttä. Puhutaan huonommin koulutetusta huoltajasta kuin mediaani on. Huonosti toimeentulevien perheiden vanhemmilta puuttuu usein ammatillinen koulutus. Toisaalta koulutuskaan ei kerro kaikkea eikä suojaa välttämättä köyhyydeltä. Tänä päivänä köyhissä lapsiperheissä voi olla korkeakoulutettu huoltaja. Tässä tapauksessa koulutus ei ole taannut parempaa sosioekonomista asemaa, myös seikka, että köyhyys on kasvanut eniten perheissä, joissa on kaksi huoltajaa.” Tulokset käyvät ilmi THL:n julkaistusta tutkimusraportista

”Köyhyys, toimeentulotukikokemukset ja hyvinvointi lapsiperheessä ”

<https://www.slideshare.net/THLfi/kyhyys-toimeentulotukikokemukset-ja-hyvinvointi-lapsiperheiss>.

Tutkimus, jossa on analysoitu lapsiköyhyyttä Suomessa 2010-luvulla. Köyhysaste kasvoi vuoteen 2007 asti kolminkertaistuen vuoteen 1995 verrattuna, ja se on 2010-luvulla pysynyt noin kymmenen prosentin tasolla. Uuteen kasvuun lapsiperheköyhyys kääntyi vuonna 2012. Vuonna 2014 köyhiä lapsiperheitä oli 63 400, ja niissä eli 126 000 lasta.” Nuorten aikuisten tila askarruttaa tämän yhteiskunnan rapautumisen keskellä, he kun ovat tulevien kansalaistemme vanhempia. ”Köyhyys kasvaa kaikkein vaarallisimmassa ryhmässä, pikkulapsiperheissä – THL vetoaa ”haitallisten poliittisten päätösten” perumiseksi ”

<https://www.uusisuomi.fi/kotimaa/210324-koyhyys-kasvaa-kaikkein-vaarallisimmassa-ryhmassa-pikkulapsiperheissa-thl-vetoaa>

Vanhemmuudesta selviytymien on haastavaa. Pelastakaa Lapset Ry, järjesti ja toteutti vuonna 2015 kyselyn 7-17-vuotiaille lapsille ja nuorille. Kyselyssä tiedusteltiin nuorten kokemuksia köyhyydestä. Vähävaraisuuden vuoksi yli puolet lapsista oli jäänyt pois juhlista tai kaverisynttäreiltä ja yli kolmannes lapsista ei ollut päässyt luokkaretkelle. Yli puolta lapsista oli kiusattu asian vuoksi.

Jo suhteellisen pienetkin lapset ymmärtävät eriarvoistumisen puutteen syystä siten, että materia tuo kiinnostavuutta. Nykylapset ovat enemmän sidoksissa taloudellisiin resursseihin tänä päivänä ilman omaa syytään kuin muutama vuosikymmen sitten. Lapsi elää tätä päivää eikä lapsuutta voi museoida. Kokemuksellisesti ei voi verrata vanhempien joskus muinoin kokemia tunteita samanlaisista asioista, koska maailma on muuttunut niin paljon, että vertailupohjaa ei kerta kaikkiaan enää ole. Tänä päivänä sosiaaliset normit nousevat trendien muodossa ja niitä vain noudatetaan, jos mielih pitää oma kaveripiiri ja yhteisö. Lapsi ei sitä itse voi valita.

Jaalamaa K ”Näin köyhyys vaikuttaa lapseen, kaverisynttärit jäävät, jos ei ole lahjaa”

http://www.vauva.fi/artikkeli/perhe/arki/nain_koyhyys_vaikuttaa_lapseen_kaverisyntta-rit_jaavat_jos_ei_ole_lahjaa

Otin artikkelin tähän syystä, että tämä kertoo juuri tavallisen ihmisen arjesta aivan perus kansalaisen kokemuksellisenä tapahtumana.

2.6.1 Köyhyyden moninaisuus

Kirjassa- ”Suomalainen köyhyys” on analysoitu tämän päivän lähinnä materiaalista köyhyyttä, joka muuntautuu henkiseksi eräänlaiseksi väkivallan muodoksi kohtalonsa armoilla kamppailevaa henkilöä kohtaan. Köyhyys näyttää olevan hyvin monikasvoista ja henkisesti kuormittavaa, materiaali on vuodelta 2012, joten tästäkin ollaan menty vielä muutoksen suuntaan. Köyhyys rajaa tekstin mukaisesti ihmisiä valitsemaan rajallisesti ja pahimmillaan se ei anna mahdollisuutta edes valintaan vaan pakottaa toimimaan määrätyllä tavalla. Tila, jota ahdistus tuottaa on terveyden menetyksenä toisaalla, eli tämä on erittäin kallista myös yhteiskunnalle. Yksilön kohdalla voidaan puhua oman elämän tragediasta, kun tähän liitetään vielä lapset, jotka jakavat tuntemukset, voidaan ymmärtää, että tulevaisuudessa lasku, joka tästä tulee lankeamaan sekä mentaaliseltsä että sosioekonomiseltsä kannalta on valtaisa. Tällainen muokkaa vääjäämättä asenteita ja arvoja eriarvoisempaan tilaan kuin mihin ollaan pyritty.

2.6.2 Koulutus ratkaisee

Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -aineistosta, Juha Mikkonen on tehnyt tutkimuksen, josta kävi ilmi, että pienituloisten suomalaisnuorten kriteerit siihen, mikä on syynä heidän pienituloisuuteensa, olivat seuraavan laisia: Osa piti syynä omaa sosioekonomista asemaa, perhetaustaa, korkeita elinkustannuksia, erilaisia elämänmuutoksia. Aineellisten voimavarojen vähyys aiheutti arvottomuuden tunnetta, kielteisesti koettua riippuvuutta toisten ihmisten tuesta, riitoja, eristäytymistä, syyllisyyden tunnetta sekä osallismahdollisuuksien rajallisuutta stressaavan arjen lisäksi. (Isola A-M & Suominen E 2016 31).

Juha Mikkonen (Mikkonen 2012,46.)

http://koyhyyskirjoitukset.org/syrjaytya_vai_selviytya.pdf

Isolan ja Suomisen tekstissä todetaan vielä, että mitä huonommin koulutettu henkilö on, sitä alttiimpi hän on yhteiskunnan toimimattomuuden ilmiöille. Pätkätyöt ovat se peikko, joka tuhoaa talouden pohjan perheeltä, koska nuo ansiot eivät aina riitä edes liitossa oloehtoon, jolloin ei ole mahdollista edes saada työttömyyskorvaukseen oikeuttavaa rahoitusta.

2.6.3 Kolmiosta salmiakkikuvioon

Isola ja Suominen toteavat, että matalasti koulutettu ihminen on monella tapaa osa-aikatöiden ja pätkätyöiden maailmassa ja altistuu tämän kautta köyhyydelle ja siitä seuraaville lieveilmiöille. Moni ikätovereista integroituu tavalla tai toisella työmarkkinoille, tienaa ansiotyössä ja saa sosiaalisen ja materiaalsen statusensa kuntoon. Pätkätyöistä ansionsa saava ei kuitenkaan saa itselleen vastaavaa kiinnostumisen tai pitkäjänteisen suunnittelun mahdollisuutta omasta työstään. Tässä tapauksessa elämisen edellytykset kapenevat ja ovat muuta työssä käyvää väestöä rajatummalla. (Isola A-M & Suominen E 2016 36).

Suomessa on kovasti keskusteltu ja haastettu työttömän asemaa, siitä minkälaisia velvoitteita pitäisi asiaan kytkeä, kuitenkin on niin, että monet pitkään työttömänä olleet ovat epätoivonsa keskellä rapauttaneet oman toimintakykynsä siten, että ei ole mahdollista ilman kuntouttavaa tointa saada heitä aktiiviyön pariin. Yhteiskunnan ongelma, josta tulee henkilökohtainen ongelma niille, jotka joutuvat asian kanssa tekemisiin. Miten pitää mieli kirkkaana ja avoimena ja valmiina uuteen päivään, kun puuttuu elämän peruspilarit, mistä saada voimaa opiskella, jos ei ole resursseja, ei rahallisesti eikä henkisesti?

Vaikka Suomen tilanne osoittaisi piristymisen merkkejä se ei ole suoraan verrannollista siihen, että köyhyys tai köyhyyden syveneminen kääntyisivät laskuun,

koska asia on voimakkaasti sidoksissa työmarkkina-asiaan. Moni työkäinen on menettänyt työ- ja toimintakykyään ollessaan pitkäaikaistyöttömänä. Myös markkinoiden ja elinkeinorakenteen murros osaamisvaatimusten kasvun ohella lähinnä kiristävät ja vaikeuttavat työllistymistilannetta entisestään toteavat Isola ja Suominen (Isola A-M & Suominen E 2016 46-47).

Raha ei tässä tapauksessa ratkaise kaikkia ongelmia. Köyhyys voi olla niin moninaista, että suora raha tai materiaaliset resurssit eivät sitä suoralta kädeltä ratkaise. Köyhyyteen voi liittyä vähäisiä vaihtoehtoja, näköalattomuutta, toivottomuutta, huonoa itsetuntoa ja ulkopuolisuutta tai heikkoa terveyttä. Pahan kierre on hankalasti katkaistavissa ilman ammattiapua toteavat kirjoittajat. (Isola A-M & Suominen E 2016 46-47).

Isola ja Suominen pohtivat kirjassaan huono-osaisuudesta syntyvää epätasa-arvoa ja sen ilmenemismuotoja. Huono-osaisuudesta voi syntyä vastakulttuuri. Tässä tapauksessa syntyy vastareaktio yleisesti arvostettuja asioita kohtaan, vastakulttuurin edustajat eivät noteeraa yhteiskunnassa vallalla olevia normeja tai rajoituksia. Vallan puute synnyttää tilanteita, joista voi syntyä vaaratilanteita, joissa epätoivon kokemat ihmiset ottavat vallan omiin käsiinsä piittaamatta siitä, aiheuttaako se vaaraa heidän ympäristössään tai ympäristölleen. Tämä on sääntöjen tarkoituksellista rikkomista, rikollisuutta, yhteiskunnan tarjoamien palvelujen väärinkäyttöä tai poissulkemista omista käytännöistä sekä häiriökäyttäytymistä. Miksi mukautua sellaisiin sääntöihin, jotka periaatteellisesti sotivat yksilöä vastaan? (Isola A-M & Suominen E 2016 29).

Kuten edellisessä tekstissä todetaan, niin helppoa ratkaisua ei ole kierteeseen joutuneen ihmisen elämän korjaamiseen vaan asia vaatii pitkäjänteistä hoitoa ja tukitoimenpiteitä, aina nekään eivät riitä, mutta on myös paljon voittajia, jotka ovat saaneet elämän suuntansa käännettyä.

” 2010 Suomessa köyhyys on monitahoinen ilmiö, samalla se on lakannut olemasta kaikkia kansankerroksia yhdistävä tekijä. Suomalaisen yhteiskunnan kehittyminen ja vaurastuminen ovat johtaneet tilanteeseen, jossa teollistumisen

ajan yhteiskunnan kolmionmallisesta kuviosta on siirrytty salmiakkikuviota muistuttavaan rakenteeseen. Suomessa on ehdoton yläluokka, joka hallitsee koonsa nähden huomattavan suurta osaa kaikesta omaisuudesta ja varallisuudesta ja jonka vauraus suhteessa muihin on jatkanut kasvuaan, laaja keskiluokka sekä tätä pienempi alemman keskiluokan ryhmä. Pohjalle jää pieni, mutta ongelmisissaan suhteettoman heikossa asemassa oleva alaluokka – suomalaisen köyhyyden kova ydin.” (Isola A-M & Suominen E 2016 20.)

Toivottavasti tämä on vain ohimenevä ilmiö, yhteiskunnan haasteeksi jää selviytyminen tästä epäinhimillisestä ja erittäin huolestuttavasta suunnasta, joka on kehittynyt vuosikymmenen aikana. Kuvaan ovat astuneet kapitalistiset arvot ja suurijoittajat, matalapalkka-aloilla on nähtävissä palkan alennuksia sekä massairtisanoimia, jotka ovat edesauttaneet ahdinkoa. Myös työehtojen huononnutukset ovat olleet muutaman viime vuoden tapetilla kirjallisuudessa ja lehdistössä sekä uutisissa, fuusiot ovat puhdistaneet pöytää ja verokikkailu on antanut mahdollisuudet viedä pääomaa oman kansan ulottumattomiin sekä mahdollistanut veronkiertoa, joka ei missään määrin ole hyväksyttävää.

3 LAPSI JA LAPSEN HYVINVOINTI

Kuten OECD asian on määrittänyt, lapsen hyvinvoinnin kulmakivet tässä vielä mainittuna, lapsen perustarpeista huolehtiminen on kaikkien velvollisuus yhteiskunnassamme, jos Suomi aikoo olla vielä tulevaisuudessakin Suomi, sen on tärkeimpänä asianaan huolehdittava lasten hyvinvoinnista, tässä kun on tulevaisuuden päättäjät ja verojen maksajat, meidän tukemme ja turvamme, vai miten se mahtaa mennä?

3.1 Lapsen perusoikeudet

” Lapsen hyvinvointi koostuu neljästä toisiinsa vaikuttavista osa-alueesta: fyysisestä, materiaalisesta, sosiaalisesta ja psyykkisestä hyvinvoinnista (vrt. OECD 2001). Fyysiseen hyvinvointiin kuuluvat fysiologisten perustarpeiden tyydytys, terveydentila ja psykosomaattiset tuntemukset. Materiaalista hyvinvointia ilmaisevat käytettävissä olevat materiaaliset resurssit. Sosiaalista hyvinvointia rakentavat sosiaaliset suhteet ja sosiaalinen käyttäytyminen. Psyykkinen hyvinvointi on usein välittävänä tekijänä muiden hyvinvoinnin osa-alueiden välillä, sillä psyyken tulkintojen kautta välittyvät niin fyysisestä aistimukset kuin vointi rakentuu emootioista, kognitiivista arvioista ja psyykkisestä toimintakyvystä. Sen ilmentäjiä ovat lapsen subjektiivinen kokemus itsestään, voinnistaan, sosiaalisista suhteistaan, olosuhteistaan ja tilanteestaan sekä hänen kykynsä toimia erilaisissa tilanteissa.” (Oksanen A, Salonen M, Melin H & Minkkinen J 2011,63 – 64.)

Näen myös tärkeimpänä lapsen kehitykseen vaikuttavana osiona lapsen kehityksessä olevan vuorovaikutuksen ja sen, kuinka tärkeää on vanhemman / läheisen oivaltaa, kuinka tärkeä tekijä turvallisuus on lapselle, turvallisuuden tunne antaa mahdollisuuden kehittyä eteenpäin ja mitä kaikkea voi seurata, jos tuo tunne häiriintyy.

Bowlbyn kiintymysteoria lapsen hyvinvoinnin viitekehyksenä

”John Bowlbyn (1969) mukaan lapsen ja vanhemman vuorovaikutus on useiden käyttäytymisloukkien yhdistelmän tulosta. Lapsen käyttäytymisen keskeisiä alueita on kolmena ensimmäisenä ikävuotena kaksi.

Ensimmäinen on kiintymyskäyttäytyminen, mikä tarkoittaa läheisyyden etsintää ja ylläpitoa valittuun kiintymiskohteeseen niillä keinoin, mitä lapsella eri kehitysvaiheissa kulloinkin on alkaen itkemisestä, takertumisesta ja seuraamisesta kutsumiseen saakka. Kiintymiskohteen valintaan vaikuttavat perheenjäsenten saatavuus tai läsnäolo ja käyttäytyminen lapsen seurassa, jota lapsi arvioi. Kiintymyskäyttäytyminen palvelee lapsen perusturvallisuuden kehitystä.” (Oksanen A, Salonen M, Melin H, Lahikainen A R & Paavanen J 2011,93-94.)

Kirja –”Toiminnallisia loukkuja, esittelee John Bowlbyn kiintymysteorian.

"Bowlbyn (1969) mukaan toinen käyttäytymisen luokka on leikki ja tutkimus (engl. exploration), joka on läheisyyden etsinnälle eli turvallisuushakuiselle käyttäytymiselle vastakkaista toimintaa.

Leikki ja tutkiminen vuorottelevat turvallisuuden etsinnän kanssa tilanteiden mukaan. Mitä nuorempi lapsi, sitä varovaisempi hän on ottamaan etäisyyttä kiintymiskohteestaan ja sitä useammin ja useammista syistä lapsi hakeutuu kiintymiskohteensa luokse."

(Oksanen A, Salonen M, Melin H, Lahikainen A R & Paavanen J 2011,93-94.)

Kirja –"Toiminnallisia loukkuja, esittelee John Bowlbyn kiintymysteorian.

Bowlbyn teksti herättää ajatuksia siitä, että voidaan ajatella ja kysyä, että miten kovaa ahdinkoa tunteva ihminen pystyy kokonaisvaltaisesti tukemaan lasta, koska hänellä on jo oman olemisensa kanssa täysi työ? Onneksi on onnistumisia, mutta tässä kohtaa tuen tarve vanhemmalle/ kasvattajalle kasvaa, jotta hän onnistuu kasvatustuloksessaan, jos jo muut asiat painavat kovasti omaa mieltä. Kirja jatkaa toiseen erittäin tärkeään näkökantaan, eli se toteaa lapsen tutkimuskäyttäytymisen voivan käynnistyä vasta, kun turvallisuudentunne on saavutettu. Eli asia on erittäin tärkeä lapsen kehityksen ja kokonaisvaltaisen kasvun kannalta

"Lapsen kiintymyskäyttäytymisen ja tutkimuskäyttäytymisen välillä on keskeinen yhteys. Tutkimuskäyttäytymien voi käynnistyä vasta, kun lapsi tuntee itsensä riittävän turvalliseksi eli hänen kiintymyshakuisen käyttäytymiseensä on vastattu."

(Oksanen A, Salonen M, Melin H, Lahikainen A R & Paavanen J 2011,95.)

Jotta on mahdollista saada ja saavuttaa hyvä lapsuus lapsen kehittyvän, oman persoonallisuuden kannalta elintärkeimmät asiat, jonka varaan rakentuvat sekä kognitiiviset sekä tiedolliset rakenteet, ovat, että kodin ja perheen merkitys korostuvat, todellinen vuorovaikutus lapsen ja vanhemman, vanhempien välillä.

Niin kuin elämässä, sekä hyvässä että pahassa, turva vierellä Järventie ja Sauli toteavat "Vertauskuvallisesti sanottuna koulussa rakennetaan taloon seinät ja katto, mutta sitä ennen valetaan kivijalka." (Järventie I & Sauli H 2001,14-15.)

3.2 Vuorovaikutuksen tärkeys

Todetaan, että sosiaalinen vuorovaikutus on osittain muuttunut teknologian aikakaudella teknologisesti välittyneeksi, se sekoittaa aikaisempaan totuttua jatkuvaa vuorovaikutusta siten, että se katkaisee sekä ajan että paikan jatkuvuuden.

Oman luonteen ja persoonallisuuden lujittaminen häiriintyy ja tuotteistaa meitä, koska joudumme luomaan oman identiteettimme aina vaan uudestaan ja uudestaan. Tämä tuotteistaa meitä, eikä tällainen tietoyhteiskunta tue lapsen kehitystä. Lapsen kehitykselle tärkeimmät osa-alueet ovat jatkuvuus ja paikallisuus. Uusi tietoyhteiskunta kuitenkin kuormittaa huomattavan paljon kaikkia aikuisia sekä yhteisöjä, joiden pitäisi jaksaa toimia lapsen tukiverkkona. (Järventie I & Sauli H 2001,14-15).

Tässä on ajattelemisen aihetta kerrakseen, onko kaikki digiaikaan siirtyminen aina niin viisasta. Olisiko kuitenkin tärkeintä huolehtia luonteen ja persoonallisuuden lujittamisesta kaikin mahdollisin keinoin? Tähän avainsana on vanhemmat/läheiset ja teksti toteaa hienosti tuon vuorovaikutuksen puutteen olevan ongelmana lapsen täysivaltaiselle kehitykselle jossain määrin.

Turvattomuus tunteena on eräänlainen subjektiivinen residuaali- tai jäännöskokemus, jota pyritään välttämään. se kuuluu ihmisen peruskokemuksiin. Turvattomuuden tunne hiipii silloin, kun omat keinot eivät riitä käsittelemään sitä, mitä kohdataan. Kokemuksena ahdistava ja sellainen, että sitä pyritään välttämään, jos mahdollista. Turvattomuuden hallintakeinot ovat toki hyvin yksilöllisiä ja myös kollektiivisia, turvattomuuden kokemus toimii kuitenkin moottorina turvattomuuden hallinnan käsittelylle. Ihminen yrittää selittää tilanteita itselleen ja selvittää olemassa olevassa ympäristössään. Käydä läpi itsekseen asioita, mitä on nähnyt tai kokenut. Jos tässä selvittelytyössä kuitenkin ei jostain syystä onnistuta, se koetaan usein erittäin ahdistavana ja asiana, joka halutaan ohittaa mitä pikimmiten. Ympäristön ja ulkomaailman taholta tulevaa uhkaa ja ylivoimaa pidetään turvattomuutta aiheuttavana. Kuitenkin eri persoonilla on hyvinkin

yksilöllinen kyky ja keinovarasto käytössään, joilla voidaan hallita turvattomuuden tunnetta. Nämä ovat toiminta- ja ajattelumalleja, jotka syntyvät kokemuksen ja harjoituksen tuloksina. Järventie ja Sauli toteavat kirjoituksessaan, että näin ollen turvattomuuden tunnetta voidaan pitää kehityksen moottorina. Lasten kohdalla on ilmeistä, että heidän kokemuksellisuutensa on vasta alussa ja he kokevat turvattomuutta helpommin ja tuntevat pienuutensa isojen asioiden edessä, he ovat alati joutumassa ylivoimakokemusten kohteeksi. Lainsäädännöllisin keinoin pyritään vastaamaan lapsen hoivan ja huolenpidon tarpeeseen, joka perustuu juuri lasten ominaispiirteisiin kuuluviksi, kuten ajattelun toiminnallisuus, aistivoimainen tehokkuus (amodiaalisuus), lyhyt ajantaju ja kielen kehittymättömyys. Kaikki nämä tulevat muuttumaan kasvun myötä, mutta aivan luonnollisesti keinovarasto on lapsella paljon vähäisempi, koska kokemuksiakaan ei ole voinut vielä pieneen ikään mennessä karttua kovinkaan paljon. Tämä myös aiheuttaa raskaampaa turvattomuudentunnetta vielä yleisimmin lapsilla kuin vanhemmilla. (Järventie I & Sauli H 2001, 24-25).

Lapsen ja aikuisen ero kokemuksellisesti on siinä, että aikuinen voi muistinsa avulla palata menneisyyteen ja käyttää jo opittua sekä kuultua tietoa tulevaan, apuna tulevaisuuden suunnittelussa, arvioinnissa ja kuvittelussa, kun taas lapsi on enemmän sidottu tähän hetkeen, koska häneltä puuttuu vielä verranto, mihin verrata nähtyä ja koettua, lapsi on ennakkoluulottomampi ja kohtaa ja hyväksyy sellaisen maailman, jonka hän näkee ja kokee. Lapsen kokema kärsimys on todella sietämättömämpää ja totaalisempaa tästä syystä, samoin hänen onnentuntemensa on vilpittömämpää onnea. (Järventie I & Sauli H 2001,24-25.)

Kirjassa - Eriarvoinen lapsuus /Lasten kuuntelemisesta ja sen esteistä, osiossa on todettu juuri tämä lapsen ainutlaatuisuus, mutta myös haavoittuvuus ja siksi tuon ajan tulisi olla mahdollisimman turvattua ja turvallista aikaa, materiaalisesti stabiilia, jolloin mikään materiaallinen asia ei saisi liikaa huomiota ja vääristäisi maailmankuvaa. Vanhempien työttömyys ja pelko köyhyydestä voivat olla vääristäviä tekijöitä, jotka uhkaavat terveen kasvun edellytyksiä.

Oksanen, Salonen, Melin, Lahikainen ja Paavanen ovat todenneet, että Ihminen on kokonaisuus ja halusi tai ei, hän kuuluu pienenä osana suurempaan verkkoon. Itse asiassa kaikki on kiinni kaikesta, nämä erilaiset verkon osaset kasvattavat lasta lapsen omassa lähipiirissä päivittäisen kanssakäymisen muodossa. Lapsi oppii tuon alati muuttuvan sosiaalisen verkon kautta vanhemmiltaan ja perheeltään pelisilmää toimia sosiaalisessa verkossa ja mitä taitavampi hän siinä on, sitä paremmat valmiudet hän on saanut lähipiiriltään elämänhallinnan kokemusten saavuttamisessa. Kirja kertoo inhimillisen hyvinvoinnin merkityksestä myös siten, että tuon samaisen verkon kautta on mahdollista ylläpitää niin myönteisiä kuin kielteisiäkin vaikutuksia. Inhimillinen hyvinvointi liittyy päivittäiseen kanssakäymisen verkostoon hyvin oleellisesti.

(Oksanen A, Salonen M, Melin H, Lahikainen A R & Paavanen J 2011,91).

Jokainen laajamittainen muutos yhteiskunnassa voi vaikuttaa lasten olosuhteisiin, lasten hyvinvointiin sekä heidän hyvinvointinsa ylläpitoon koska arjen vuorovaikutusverkostot eivät ole laajemmasta yhteiskunnasta irrallisia ja näihin arjen instituutioihin on mahdollisuus kohdistua muutoksia, jolloin ne muokkautuvat ja muuntuvat eri vaikutustekijöiden paineessa. Tämä johtuu siitä, että lapsen vuorovaikutuskumppanit ovat hänen toveripiirinsä, koulunsa, oma perheensä ja päiväkotinsa.

(Oksanen A, Salonen M, Melin H, Lahikainen A R & Paavanen J 2011,91).

Kaikki kytkeytyvät kaikkeen. Päivittäin käyttämämme verkostot eivät ole mitään irrallisia verkkoja, vaan muuttuvat alati muuttuvan yhteiskuntamme mukana, halusimmepa tai emme. Siis suuntaan ja toiseen olemme kytköksissä jollain tavalla toisiimme.

(Järventie I, Lahikainen A-R, Punamäki R-L & Tamminen T 2008,209 – 232).

Toivottavasti yhteiskunnan muutos olisi lapsia kohtaan tulevaisuudessa valoisampi ja suosisi erilaisten turvaverkkojen olemassaolon, jotta pieni ihminen voisi luottavaisin mielin kasvaa turvallisessa ja virikkeikkäässä ympäristössä.

4 HAASTATTELUT

Haastattelun pääteemat ovat:

1. Mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa?
2. Miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?

Haastattelut toteutettiin neljän Satakunnassa toimivan sosiaalisen osaamisen alueella toimivan henkilön teemahaastattelulla. Haastateltavat ovat olleet Porin alueella kunnan palveluksessa olevia toimijoita, joiden työ sivuaa tai liittyy oleellisesti lapsen asemaan tai arkeen. Vain yksi haastateltavista ei ole kunnan palveluksessa mutta toimii Porin kaupungin alueella nuorten parissa.

Haastattelut suoritettiin vuoden 2017 aikana. Kaikki haastatellut ovat toimineet vuosia oman alansa asiantuntijoina. Jokainen haastateltava on työnsä puolesta joutunut juuri lasten ja nuorten aseman sekä yhteiskunnallisen murroksen kanssa tekemisiin jollain tavalla. Kaikilta haastatelluilta kysyttiin kahteen yllä olevaan pääkysymykseen liittyen myös kuusi apukysymystä, jotka liittyvät oleellisesti yhteiskunnan tämän hetkisiin muutoksiin. Nämä tosiasiat, jotka eniten vievät voimavaroja yhteiskunnalta tällä hetkellä ja jotka voivat aiheuttaa lapsen asemassa muutoksia. Kaikilta neljältä haastateltavalta kysyttiin samat yhteiskunnan muutokseen liittyvät kysymykset.

Avaavat apukysymykset lasten aseman kartoittamiseen yhteiskunnassa olivat:

- 1.työttömyyden kasvu, sen seuraukset lapsiin?
- 2.maahanmuutto, maahanmuuttajat?
- 3.Minkälainen on lasten asema ahdingossa olevassa perheessä?
4. sosiaaliturvan leikkaukset, leikkausten vaikutukset lapsen asemaan?
- 5.miten sosiaalinen eriarvoisuus vaikuttaa lapsiin?

6. millainen tulevaisuus lasten hoidossa 10 vuoden kuluttua?

Apukysymysten tarkoituksena on avata jokaisen haastateltavan omaa maailmankuvaa ja käsitystä yhteiskunnassamme tapahtuvasta muutoksesta, miten jokainen haastateltava kokee omalta kohdaltaan asian ja peilaa ilmiötä omaan työhönsä. Haastatteluista 1-4 haastattelujen analyysien aikana tehdyt mindmapit ovat jokaisen haastattelun analyysin jälkeen löydettävissä värillisinä pylväinä ja työni loppupuolella on esitelty koonti mindmapeista nousseista tukisanoista.

Mindmapit on tehty haastatteluiden purkuvaiheessa samanaikaisesti tekstiä purettaessa. Nämä sanat ovat nousseet kulloisessakin tilanteessa haastateltavan kommentteista.

Mindmap - kuvakaavioissa käyttämäni sana "linkkihenkilö" kuvaa haastattelemaani henkilöä, joka edustaa aina kyseessä olevaa ammattiryhmää tai virkamiestä.

4.1. Haastatteluiden purku

Viittaa sivuun 29/61, kohtaan haastattelut.

HAASTATELTAVA YKSI.

PÄÄTEEMAKYSYMYKSET:

1. Mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa?

Lapsen vaikutusmahdollisuudet omaan sosioekonomiseen asemaansa ovat heikentyneet vanhempien vaikutusmahdollisuuksien rapautumisen kautta. Lastenkodeissa asuvien ja huostaanotettujen lasten vanhemmat ovat harvoin työelämässä ja työttömyys sekä mielenterveyden erilaiset häiriöt näkyvät arjessa.

Ahdistuneisuus purkautuu erilaisten aineiden väärinkäyttönä sekä rikollisuutena, joka kertoo vain surullista tarinaa siitä, että toimeentulon edellytykset ovat kiristyneet. Tämä synnyttää vääränlaista kekseliäisyyttä varsinkin asiakkaiden vanhempien osalta. Tällainen kehitys on saatava heti katkeamaan. Eriarvoisuus on lisääntynyt ja ahdistus kasvanut nuorilla leimaantumisesta köyhäksi, vaarana syrjäytyminen. Vaikutusmahdollisuudet oman tilan kohentamiseen ovat huonommat kuin aikaisemmin, koska yhteiskunnassa jaettavat tukitoimet ovat heikentyneet ja heikentävät osaltaan perheen toimeentuloa ja selviytymistä.

2.Miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?

Ennen sotia meillä on ollut nähtävissä kurjuutta sekä huutolaislapsia. Viime vuosikymmenien aikana olemme tottuneet näkemään lapsen suhteellisen hyvinvoinnina yhteiskunnassa ja se on ollut kunnia-asia, että lapsen vointi sekä tulevaisuus on pyritty turvaamaan myös yhteiskunnallisesti. Nyt, kun turvaverkot ovat järkkyneet, osa lapsista joutuu kokemaan erittäin suurta ahdinkoa ja huono-osaisuutta oman sosiaalisen tilanteensa vuoksi, eli useimmiten vanhempien aseman vuoksi. Parin viime vuoden aikana ollaan tultu huonompaan suuntaan, taloudellisen epävarmuuden aikaan, koska työmarkkinoiden ennalta arvaamattomuus on heikentänyt perheiden toimeentulon perustaa sekä pudottanut hyvin paljon kouluttamattomat pois työelämästä. Ehkä vain matalapalkka-aloilla on tarjolla satunnaisia töitä, jotka valitettavasti eivät takaa edes tarvittavaa toimeentuloa.

TARKENTAVAT KYSYMYKSET

1.Työttömyyden kasvu, sen seuraukset lapsiin?

Vastaaja mainitsee roolinsa liittyvän työhön lähellä väestömme köyhintä ydintä, jossa lähinnä tukitoimilla tämä kansanosaa elää eteenpäin, lasten arjessa on

jatkuvasti läsnä vanhempien ylitsepääsemättömät ongelmat. Nämä johtuvat mitä moninaisimmista syistä, näiden nuorten osa on raskas ja vaatii hyvin paljon ammatillista osaamista, jotta he eivät syrjäydy ja usko yhteiskuntaan säilyy. Monesti näin kuitenkin käy, että juuri ja juuri peruskoulutus saadaan suoritettua. Tämä luo paineita tulevaisuudessa heidän pärjäämisestään yhteiskunnassa. Ammatillisesti on erittäin haastavaa, miten saisi tukitoimikierteen lakkaamaan tulevaisuudessa, jolloin nuoret kokisivat onnistumista sekä työmarkkinoilla, että tulevaisuudessa omassa elämässään.

2.maahanmuutto, maahanmuuttajat?

Vastaaja yksi toteaa maahanmuuttajien jo näkyvän kentässä, vielä suhteellisen pienenä osiona, mutta koko ajan kasvavana ja kovin haastavana, koska uusien kulttuurien kohtaaminen vaatii hyvin paljon perehtyneisyyttä myös auttajalta, jotta oikeasti ollaan tietoisia, missä mennään, tämä vaatii räätälöityä osaamista sekä työssä kapasiteetin kasvua.

3.Minkälainen on lasten asema ahdingossa olevassa perheessä?

Vastaaja toivoo, että toivottavasti lastensuojelu keskittyy tulevaisuudessa lasten sijasta enemmän perheisiin, että löydettäisiin perheitä ajoissa, joita voitaisiin auttaa paikan päällä ja arjessa. Lapset ovat tänä päivänä hyvin moniongelmaisia, lievää kehitysvammaisuutta, tarkkavaisuushäiriöitä, ADHD, henkilökunnan osaamisen täytyy olla erittäin moniammatillista. Moniammatillisuuden tulisi sisältää ainakin terveydenhuollon sekä sosiaalialan osaamista. Lääkäripalvelut pitäisi saada nopeammiksi, psykologin palvelut tulisi olla soiton päässä. Yhteistyökumppaneiden rajallisuus ja esteet tulevat monesti esille. Julkisen sairaanhoidon odotusajat ovat kohtuuttoman pitkät oirehtivan, sairaan lapsen joutua odottamaan. Ongelmat kasautuvat lääkärinaikaa odottaessa ja monesti ollaan jo aika pitkällä siitä lähtötilanteesta, jolloin vasta pystytään puuttumaan asiaan. Toivon, että pystyttäisiin hyvin moniammatilliseen tiimiin ja pieniin yksiköihin. Pienissä yksiköissä

pystytään huomioimaan lapset paremmin yksilöinä ja luomaan enemmän turvallisuutta, joka edesauttaa toipumista. Isot yksiköt jättävät lapsen liikaa yksin, joka aiheuttaa toisinpäin olevia reaktioita.

4. sosiaaliturvan leikkaukset, leikkausten vaikutukset lapsen asemaan?

On ollut huomattavissa jo hetken, että lapsien vanhemmilla on rahat kovinkin tiukassa ja muun muassa lapsen mennessä kotilomille on kysytty ruokarahaa. Nyt tilanne on, että vanhemmilla ei ole varaa ostaa lapsilleen edes ruokaa heidän lomaillessaan kotonaan. Tarve on kasvanut siten, että kaikkia mahdollisia tukia haetaan perheiden toimesta lastensuojelun maksettavaksi. Monesti lapset, jotka ovat avohuollon tukitoimen piirissä tai lapset, jotka tulevat kiireellisenä /hätäsijoituksena, ovat jopa rikkiäisissä ja likaisissa vaatteissa. He, joilla menee huonosti, menee todella huonosti. Arjesta puuttuu jokapäiväinen ruoka jokapäiväiset puhtaat vaatteet, ne eivät välttämättä ole kaikille enää itsestänselvyys.

5. miten sosiaalinen eriarvoisuus vaikuttaa lapsiin?

Haastateltava toteaa: ”Lapsistamme huomaa sen, että vaikka me kuinka yritämme ajatella heitä hyvinkin kodinomaisesti ja pidämme heitä hyvin normaaleina lapsina, jotka vain asuvat tällaisessa paikassa. Ovatpa he sitten päivähoitossa tai koulussa tai harrastusten lomassa, he valitettavan usein kuitenkin ovat niitä lapsia, jotka ovat siellä kentän laidalla tai koulun välitunnilla yksin tai sitten pienessä ryhmässä. He eivät ole kovin suosittuja yleensä, syystä että he jotenkin kulminoituvat lastensuojelun lapsiksi, vaikka näin ei pitäisi olla eikä heillä ole mitään leimaa otsassa, mutta vuosien varrella asia on vain tullut karrikoidummin esille. Lapset tarvitsisivat oikeita ystäviä lastensuojelun ulkopuolelta ystävikseen, jotta eivät olisi vain lastensuojelussa olevien lasten kanssa. Mutta asia on todella haastava. Eriarvoisuus on iso kysymysmerkki ja sen eteen pitää koko ajan taistella, jotta se ei kasvaisi tulevaisuudessa vielä tästäkin.”

6. millainen tulevaisuus lasten hoidossa 10 vuoden kuluttua?

Vastaaja kertoo, että lapsilla on tänä päivänä monia ongelmia jo valmiina, kun he tulevat lastensuojeluun asiakkaaksi. Kotona on jo ehkä vanhemmat palaneet loppuun tai jotakin muuta. He eivät ehkä osanneet hakea niitä voimavaroja, joita olisi tarvittu. Henkilökunnan osalta joustot ovat todellisuudessa jo tätä päivää. Resurssit ovat niin pienet tänä päivänä kaupungin organisaatiossa, että kyllä välillä tuntuu, että jätetään jopa joitain asioita vertauskuvainnollisesti "heitteille". Itselle jää tunne, ettei pystytä ihan oikeasti kaikkiin asioihin puuttumaan riittävästi. Lapset tarvitsisivat enemmän huomiota, rakkautta ja ihan vain sitä vierellä kulkemista ja koska henkilökuntamäärä on todella pieni, niin ollaan riittämättömyyden äärellä. Ongelman tekee se, että lapsia pitää kuljettaa eri paikoissa. Haluan myös korostaa sitä, että lasta ei tulisi siirrellä paikasta toiseen myöskään hoitoyksiköissä, vaan pitäisi hyvin tarkkaan miettiä hänen siirtonsa ja vain äärimmäisissä tapauksissa toimia näin, koska lapsen kiinnittyminen omaan ympäristöönsä häiriintyy ja hänen omasta elämästään tulee entistä hankalampaa. Ihmissuhteiden solmiminen ja luottamus vaikeutuvat joka kerralla. Muussa tapauksessa voidaan nähdä surullinen efekti, että lapsi liukuu kuin liukas saippua käsistä eikä ole enää vastaanottavainen ja vuorovaikutus sulkeutuu.

MINDMAP HAASTATELTAVA 1

LINKKIHENKILÖ LASTENKOTIIN,

TULOKSET

PUNAINEN = NEGATIIVINEN
 SININEN = POSITIIVINEN
 KELTAINEN = MOLEMMAT

Haastattelu 1 mindmapin tulos

Haastattelun purkuvaiheessa tehty mindmap "Haastateltava 1/ linkkihenkilö lastenkotiin tulokset" – asioista, joita nousi haastattelun edetessä.

Voidaan havaita, että punaisten palkkien osuus kokonaispalkkien määrästä on runsas puolet, eli 14 kpl 27 palkista, jotka edustavat negatiivisuutta. Epävarmuustekijöitä edustavat myös keltaiset palkit, joita on 4 kpl, jotka tässä tapauksessa sisällöllisesti kuvaavat tässä myös epävarmuutta. Positiivisten palkkien osuus on 9 / 27. Palkit nostavat muutamia sanoja, eli tässä tapauksessa eriarvoisuus, tulevaisuuden ennustettavuuden heikentyminen sekä vanhempien työttömyys. Toisaalta positiivisina asioina voidaan pitää erityistietämyksen arvostuksen nousua, inhimillisyyttä sekä vastuullisuuden korostamista. Kyseisiä arvoja pidetään turvallisina vaihtoehtoina ja tulevaisuuden kannalta välttämättöminä. Tieto on valtaa.

4.2 Haastattelun purku

HAASTATELTAVA KAKSI

PÄÄTEEMAKYSYMYKSET

1.Mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa?

Ääripäiden kasvu on huolestuttavaa, eli esimerkiksi yli 1000 päivää työttömänä olleiden määrä kasvaa ja jos kysymys on lapsiperheistä, tämä tarkoittaa käytännössä aika radikaalia tulojen putoamista ja tulotason heikkenemistä. Myös pakoilaisten tulovirta huolestuttaa, koska asian hoitamiseen tarvitaan rahaa ja sama rahamäärä on tässä tapauksessa nyt kohdennettava suuremmalle ryhmälle, eli jaossa vähemmän / avuntarvitsija. Syrjäytymisvaara kasvaa ja tämän suhteen lapset, jotka elävät syrjäytymisuhan alaisissa perheissä, ovat heikommilla kuin moneen vuosikymmeneen. On erittäin tärkeä huolehtia siitä, että lapset saavat mahdollisuuden parempaan elämään ja mahdollisuuden koulutukseen. Joutilaisuus lisää yhteiskunnallisia lieveilmiöitä. Toisaalta tänä päivänä voidaan nähdä erittäin valveutuneita kasvattajia, jotka joutuvat elämään ahdingossa onneksi vain hetkiä, heidän lapsensa pystyvät nousemaan sosiaalisten suhteidensa sekä vanhempien sekä perheen tuen voimalla sekä koulutuksen portaita että taloudellisesti pääsemään eri asemaan yhteiskunnassa. Vanhempien oma koulutustaso ja selviytymismalli auttavat lasta selviämään yksilönä pois ahdingosta. Onnistumistarinat käyvät vain harvinaisemmiksi, turvaverkkojen heikennyttyä.

2.Miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?

Tämän päivän köyhyys on pitkälti kiinni työmarkkinoiden epävarmuudesta. Jos ammattipätevyyttä työhön ei ole on todennäköistä, että perhe putoaa alati supistuvaan tukiviidakkoon. Arki on päivästä päivään selviytymistä ilman suurempia unelmia ja päämäärätietoista suunnittelua tulevaisuudesta, Voimat kuluvat selviytymiseen päivästä toiseen myös ahdistus ja tietoisuus epävarmasta tulevaisuudesta kuormittavat ihmistä henkisesti ja lopulta aivan fyysisestikin. Lapset elävät tässä muutoksessa mukana ja peilaavat kaiken, myös negatiiviset asiat perheessä. Paineensietokyky on koetuksella. Moni ei kestä henkistä painetta asiasta ja sortuu erilaisiin toivottomuuden tuottamiin tapoihin, kuten ahdistukseen, alkoholismiin, rikollisuuteen. Yksi sykäyksen antaja äärimmäiseen häiriökäyttäytymiseen, ovat myös vastoinkäymiset. Viimeisen vuosikymmenen aikana epävarmuus on kasvanut yhteiskunnassa ja vaikeuttanut tätä kautta lapsen asemaa. Ulkomailta tulevien perheiden osalta mietityttää se, että onko meillä tarpeeksi resursseja ja osaamista integroida nämä perheet yhteiskuntaamme, tarvitsemme hyvin paljon lisää tietotaitoa sekä aivan selkeitä tukitoimia, jotta apu olisi riittävää.

TARKENTAVAT KYSYMYKSET

1.työttömyyden kasvu, sen seuraukset lapsiin?

Vastaaja mainitsee huolensa siitä, että ääripäät korostuvat, yli 1000 päivää työttömänä olleiden määrä kasvaa, samoin alle 25-vuotiaiden työttömyys

2.maahanmuutto, maahanmuuttajat?

Kysymykseen vastauksena on, että tällaista rakenteellista muutosta ei ole osattu odottaa missään kunnassa, asia on tullut ”puskista” aiempien kiintiöpakolaisten tilalle, joita tuli vuosittain kunnille murto-osa nykyiseen verrattuna. Tämä järjestyttää omalla tavallaan kunnallista hyvinvointia, asia muuttaa koko ajatusmaailmaa.

Myös tehtävät tulevat muuttumaan. Tapa, millä ollaan ennen kohdattu ja miten nyt tulevaisuudessa kohdataan asioita. Olemme samoilla markkinoilla esimerkiksi työnhakutilanteessa, sosiaali - ja terveystalveluiden haussa tulevaisuudessa maahamme tulleiden pakolaisten kanssa. Tuli iso määrä pakolaisia pienen ajan sisällä lisää, mutta se ei tarkoittanut sitä, että meille olisi tullut resursseja yhtään enempää.

3. Minkälainen on lasten asema ahdingossa olevassa perheessä?

Tänä päivänä ei ole enää ollenkaan selkeää, mistä tuloluokasta avun tarvitsija tulee. Ei ole merkitystä, onko perheellä rahaa vai ei, monta kertaa voi olla, että vaikka toimeentulo olisikin heikkoa voidaan olla kovin valveutuneita kasvattajia ja rakastaa omia lapsia ja hoitaa heitä hyvin. Yksilötaito, joka on usein kotoa opittua. Ei ehkä ole kaikkia hyödykkeitä tai mahdollisuus ylläpitää kaikkia harrastuksia, mutta kyky pitää yhteisöllisyyslähisyys on paljon positiivisempaa kuin niillä henkilöillä, jotka tunkevat vain rahatukun taskuun ja rahalla korvataan läheinen. Tänä päivänä lastensuojelu kuuluu aivan ilmiselvästi jokaiseen yhteiskuntaluokkaan ja lapsilla ja nuorilla on paha olla vanhemmuuden puutteesta

4. sosiaaliturvan leikkaukset, leikkausten vaikutukset lapsen asemaan?

Sosiaaliturvan leikkausten osalta olemme olleet murrosvaiheessa. Kelaan siirtynyt perustoimeentulotuen käsittely helpottaa hieman kunnissa työmäärän supistumisena ja jättää vapaammat kädet toimia, kuitenkin täydentävä ja ennaltaehkäisevä toimeentulotuki ovat kunnan työn piirissä. Kunnassa on saatu enemmän aikaa kohdata ongelmia, tehdä sosiaalityötä ja kohdata ihmisiä. Tämä on hyvä asia. Syrjäytyminen on kuitenkin nyt hyvin kasvava ongelma, esimerkkinä vaikka nuoret huumeidenkäyttäjät joista osasta tulee henkilöitä, jotka eivät tule olemaan tämän kovan työelämän rattaissa koskaankaan Mitä me tavallaan heidän kanssaan teemme? olisiko ratkaisuna perustulo? eihän kuitenkaan raha yksin aktivoi,

joten ihmisellä pitäisi olla jokin koulutus tai ammatti ja tarkoitus elämälle ja pitäisi olla myös mahdollisuus työelämään. Ei sekään ole ratkaisu, että tulee vain aikaa oleskella. Sellainen lisää rikollisuutta, väkivaltaa, ongelmia, jotka heijastuvat sitten lapsiin ja lastensuojeluun.

5.miten sosiaalinen eriarvoisuus vaikuttaa lapsiin?

Ei lastensuojelu koskaan mihinkään katoa, asiakasmäärät tuskin vähenevät, kun tällaiset määrät henkilöitä tulee eri kulttuureista. Maailmalla ovat erilaiset arvot vallalla ja lapsia kohdellaan myös eri tavalla. Kurittaminen on erilaista monessa kulttuurissa ja sekään ei todellakaan vähennä meidän lukujamme. Näen, että määrät varmaankin lisääntyvät. Toisaalta ne keinot, millä käymme asioiden kimp- puun, ovat koko ajan tulleet varhaisempaan vaiheeseen. Meillä on hyvänä koke- muksellisuutena sekä osaamisena, että otamme perheet huostaan. Perheyksik- köön ei otetakaan vain lapsia, vaan vaihtoehtoisesti hoidetaankin koko perhe. Käydään perheen tilanne läpi ja kartoitetaan heidän tarpeensa. Vastaajan mie- lestä mennään oikeaan suuntaan. Ei lähdetä siitä, että lapset erotetaan biologi- sista vanhemmistaan, vaan otetaan koko perhe avun äärelle ja käydään dyna- miikka ja ongelmat läpi sekä sitten pikkuhiljaa palataan peruskotiin. Asiasta on hyviä kokemuksia ja positiivinen palaute tulee omilta asiakkailtamme. Pyrimme tänä päivänä enemmän vapaaehtoiseen avohoitomalliin. Ensimmäiseksi ei käy- tettäisikään niitä järeitä keinoja, mutta kuitenkin pyritään pysäyttämään ongelma. Tartutaan yhdessä kyseessä olevaan ongelmatilanteeseen, tavoitteena perheen yhdessä pitäminen, eikä erottaminen.

Positiivisia kokemuksia on, että vaikka vanhemmat omaisivat kovinkin hatarat tai- dot vanhemmuuteen, tukemalla heitä ja auttamalla asioissa, jotka eivät hoidu, saadaan parempia tuloksia. Päiväkoteihin ovat tulleet myös neuvolan työntekijät eli terveydenhoitajat, jotka havainnoivat ja arvioivat vanhempien ja lasten suh- detta. Siivilä laitetaan niin kovaksi, että lastensuojeluilmoituksen tekeminen tulee madaltumaan aikaisemmasta varhaisen puuttumisen mallilla.

6. millainen tulevaisuus lasten hoidossa 10 vuoden kuluttua?

Vastaajan mielestä resurssien riittävyys riippuu pitkälti siitä, miten työ tehdään ja miten siihen sitoudutaan. Jos keskitytään asioihin ja tehdään yhteistyötä, resursseja löytyy, mutta niiden oikein kohdentaminen luo haasteita. Tietenkin tulee vaikeita tapauksia ja sellaisia asioita, joita ei vain voi poissulkea. Sitä varten on työnohjaus, kriisityöryhmät ja auttajat, jotka purkavat tilanteita. Näillä resursseilla meillä on osaamista. Teemme sosiaalialan toimijoiden kanssa paljon yhteistyötä ja sitä kautta saamme tutkimustietoa, jos nämä palikat vaan laitetaan vielä enemmän kohdalleen tulevaisuudessa.

MINDMAP HAASTATELTAVA 2

LINKKIHENKILÖ HALLINTO JA TALOUS

TULOKSET

PUNAINEN = NEGATIIVINEN
 SININEN = POSITIIVINEN
 KELTAINEN = MOLEMMAT

ELÄMÄN TARKOITUS
 MUUTOS
 TASAPÄISTÄMINEN
 ARVOTTOMUUS
 TOIMETTOMUUS
 VAPAAEHTOISUUS
 MASENNUS
 AVOHOITOMALLI
 YHTEISTYÖ
 RAKENTEELLINEN MUUTOS
 PEHMEÄMMÄT ARVOT
 PAKOLAISET
 PITKÄAIKAISTYÖTTÖMYYDEN KASVU
 KUNNALLISEN HYVINVOINNIN MURENEMINEN

HAASTATELTAVA

2

RAHA EI AINA RATKAISE
 JOKA YHTEISKUNTALUOKASSA ONGELMA
 TOIMETTOMUUS AKTIVOI RIKOLLISUUTTA
 NEGATIIVINEN HEIJASTE LAPSIIN
 ONGELMA
 VÄKIVALTA
 LÄMPIMÄT PERHESUHTEET PELASTUS
 RESURSSIEN KAPENEMINEN
 KOKO PERHEEN HOITO
 TARPEIDEN KASVU
 VÄENLISÄYS
 HYVINVOINTI
 VARHAISEN PUUTTUMISEN MALLI

Haastattelu 2 mindmapin tulos

Haastattelun purkuvaiheessa tehty mindmap ”Haastateltava 2/ linkkihenkilö kaupunki/hallinto ja talous” – asioista, joita nousi haastattelun edetessä.

Voidaan havaita, että punaisten palkkien osuus kokonaispalkkien määrästä on pienempi kuin mindmap 1:ssä oli eli 11 kpl 27 palkista, jotka edustavat negatiivisuutta ja epävarmuustekijöitä. Keltaisia palkkeja on 5 kpl, jotka myös tässä tapauksessa sisällöllisesti kuvaavat epävarmuutta. Positiivisten palkkien osuus on 11 / 27. Sekä negatiivisia että positiivisia palkkeja oli sama määrä. Hallinnon edustajalla on hieman positiivisemmat visiot perheiden tilasta kuin esimerkiksi lasten huostaanottojen parissa toimivalla henkilöllä. Palkit nostavat tasaisen kokonaisvaltaisesti joka elämän osa-alueella olevaa huolta esille. Palkit ”toimettomuus aktivoi rikollisuutta” sekä ”väkivalta” ovat huomioimisen arvoisia. Muutososuudessa huomattavana on ”resurssien kapeneminen, pitkäaikaistyöttömyyden kasvu” ja ”kunnallisen hyvinvoinnin mureneminen” jotka aiheuttavat arvottomuutta. Positiivisina nousivat lämpimien perhesuhteiden oivaltaminen, varhaisen puuttumisen malli, yhteistyö, muut arvot elämässä kuin pelkkä raha, yksilön sivistystaso ja

koulutuksen tuoma selviytyminen. Perhearvojen tärkeys korostuu myös negatiivisen muutoksen kääntämisessä positiiviseksi.

4.3 Haastattelun purku

HAASTATELTAVA 3

PÄÄTEEMAKYSYMYKSET

1. Mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa?

Lapsen mahdollisuus yksilönä vaikuttaa omaan asemaansa on kovin heikko. Lapsi on olosuhteiden ja oman kulttuurisen taustansa ilmentymä, jonka on sopeuduttava valtaväestön tarpeisiin. Toki voimme pyrkiä harrasteiden kautta aktivoimaan lasta saamaan omia valmiuksia ja tätä kautta vahvistamaan yksilöä. Sosiaalinen eriarvoisuus on lisääntymässä yhteiskunnassamme, valitettavasti kaikille ei ole tarjota työtä, mikä on suuri epäkohta yhteiskunnassamme, joka eriarvostaa lasten harrastemahdollisuuksia ja rajaa määrättyjä harrastuksia pois kaiken kansan ulottuvilta. On tärkeää satsata kulttuurillisiin, sosiaalistaviin, käden taitoja sisältäviin ja sitä kautta elämisen laatua parantaviin harrastemahdollisuuksien tarjontaan. Voisi koittaa harrastetoiminnan aktivoivaa mahdollisuutta, josko se ehkäisisi myös passiivisuutta, joka aktivoi työttömyyteen.

2. Miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?

Jos vertaamme ennen vuotta 2010. Perheillä oli parempi sosiaalinen asema ja lapsen tarvitsemat hyödykkeet olivat paremmin saatavilla, nyt työmarkkinoiden

murroksen ollessa käynnissä on nähtävissä se, että osalla perheitä on töitä ja he, jotka toimivat aktiivisesti työmarkkinoilla, eivät välttämättä jaksakaan enää satsata yhteiseen aikaan perheen kanssa, koska työn kuormittavuus ja vaihtuvat vaatimukset ovat niin kovia. Tämä syrjäyttää lapsen perustarpeita, harrastemahdollisuudet ovat tässä kohtaa erittäin hyvä vaihtoehto yksinäisyydelle ja aktivoimalla lasta suojelevat häntä muilta yhteiskunnassa vallalla olevilta ongelmilta.

TARKENTAVAT KYSYMYKSET

1. työttömyyden kasvu, sen seuraukset lapsiin?

Näkee työttömyyden kasvun passivoivana tekijänä, resurssien puutteena nuorten elämässä. Hän tuo asiaan hienon näkökulman siitä, että tällainen koko perheen työttömyys voitaisiin jossain kohtaa nähdä myös mahdollisuutena, jolloin koko perhe voisi yhdessä osallistua harrastustoimintaan, joka taas voisi olla työttömyyttä ehkäisevää toimintaa pitkällä aikavälillä.

2. maahanmuutto, maahanmuuttajat?

Hänen mielestään maahanmuutto näkyy aika paljon harrastetoiminnassa ja mitä pienemmistä lapsista on kysymys, sitä positiivisemmin he suhtautuvat asiaan ja ennakkoluuloja ja asenteita on vähemmän, isompien nuorten osalta asiaa pitää ehkä työstää eri tavalla ja keskustella ja tehdä asiaa tutuksi, usein pohjalla on pelko ja tietämättömyys useimmin negatiiviseen suhtautumiseen myös aikuisten esimerkillä on valtava vaikutus nuoren ajatusmaailmaan. Nuorilla on aika upeakin mahdollisuus ja he voivat kasvaa asiaan. Maahanmuuttajat ovat pikkuhiljaa osa arkipäivää, se haastaa työntekijöitä opettelemaan uusia asioita, miten voitaisiin tutustua erilaisiin ihmisiin ja olla erilaisten nuorten kanssa tekemisissä. Harrastetyössä maahanmuuttajanuoret ovat osa kohderyhmää ja heitä on mukana

harrastetoiminnassa. Tietysti heidän mukanaan tulee sitten erilaisia haasteita, lähtien heidän omista tarpeistaan ja toiveistaan, kielelliset sekä sisällölliset asiat.

3. Minkälainen on lasten asema ahdingossa olevassa perheessä?

”Sosiaalinen eriarvoisuus on erittäin huolestuttavaa ja varsinkin se, että kaikille ei ole tarjota työtä, mikä tekee perheistä eriarvoisia. Lasten harrastemahdollisuudet rajautuvat jättäen hintansa vuoksi määrättyjä harrastuksia pois kaiken kansan ulottuvilta kulttuurillisen, sosiaalistavan, kädentaitoihin pohjaavien harrastusten merkitys kasvaa ja sitä kautta elämisen laatua paranee harrastemahdollisuuksien myötä.

4. sosiaaliturvan leikkaukset, leikkausten vaikutukset lapsen asemaan?

Vastaajan mielestä kaikki lapsiin, nuoriin ja perheisiin suunnatut palvelut kärsivät jossain määrin säästöistä, lomautukset vaikuttavat negatiivisesti, esimerkkeinä kouluterveydenhuolto tai koulukuraattoripalvelut, sekä nuorisotilatoiminta. Työn merkitys tulee korostumaan ja siihen panostetaan, ei olla menetetty kuitenkaan uskoa asiaan.

5. miten sosiaalinen eriarvoisuus vaikuttaa lapsiin?

Toteaa vastauksen vain yhteystyökumppanin roolissa, ehkä oma toive olisi, että lastensuojelun työmäärä vähenisi, ja että monella sektorilla pystyttäisiin tekemään ennaltaehkäisevää työtä ja mikä sitä kautta vähentäisi työn tarvetta lastensuojelussa.

6.millainen tulevaisuus lasten hoidossa 10 vuoden kuluttua?

vastaaja 3 ohitti kysymyksen, koska se ei ole hänen ominta osaamisaluettaan.

MINDMAP HAASTATELTAVA 3

LINKKIHENKILÖ HARRASTUS / 3: S SEKTORI TULOKSET

PUNAINEN = NEGATIIVINEN
 SININEN = POSITIIVINEN
 KELTAINEN = MOLEMMAT

YHDESSÄ TEKEMINEN
 HARRASTAMINEN
 ELÄMISEN LAADUN PARANTAMINEN
 ERIARVOISUUS
 YHTEISTYÖHENKISYYS
 ELÄMISEN LAADUN PARANTAMINEN
 RIKKAUS
 KULTTUURI
 KÄDENTÄIDOT
 TYÖTTÖMYYS
 SOSIAALINEN ERIARVOISUUS
 ENNAKKOLUULOTTOMUUS

HAASTATELTAVA

3

TALOUDELLISTEN JA SOSIAALISTEN RESURSSIEN VÄHENEMINEN
 TALOUDELLISET RAJOITUKSET
 PASSIVOIVA VAIKUTUS
 SÄÄSTÖT SUPISTAVAT MAHDOLLISUUKSIA
 ELÄMISEN LAADUN PARANTAMINEN
 YHTEISKUNNAN EPÄKOHTIA
 KÄRSIVÄLLISYYS
 NOPEA REAGOINTI MUUTOKSEEN
 JOUSTAVUUS
 MUUTOSKYKY
 YHTEISKUNNAN NEGATIIVINEN MUUTOS

Haastattelu 3 mindmapin tulos

Haastattelun purkuvaiheessa tehty mindmap ”Haastateltava 3/ linkkihenkilö harrastus/3:s sektori” – asioista, joita nousi haastattelun edetessä.

Sinisten palkkien osuus kokonaispalkkien määrästä on runsas. Huomattavasti yli puolet, eli 14 kpl 23 palkista, jotka edustavat positiivisuutta, myös keltainen palkki, joita on 2 kpl ovat muuospalkkeja, jotka tässä tapauksessa sisällöllisesti kuvaavat negatiivista epävarmuutta. Negatiivisten palkkien osuus on huomattavasti vähäisempi, eli 7 / 23. Muutamia sanoja taulukosta, eli tässä tapauksessa muutostyky, kädentaidot, yhdessä tekeminen, elämisen laadun parantaminen, yksilön taidot, kulttuuri, sivistys ja näiden taitojen myötä tuleva muutos antavat valmiuksia kohdata tulevaa. Negatiivisina asioina nousevat sosiaalinen eriarvoisuus talouden heikentyminen, vanhempien työttömyys ja tätä kautta harrastemahdollisuuksien pieneneminen. Tällaiset uhat passivoivat ja tekevät lisää näköalattomuutta Kolmostaulukko on tutkimukseni positiivisin ja antaa viitteitä kuitenkin siitä, kuinka tärkeää on yhdessä tekeminen, sivistys ja yksilön taidot, jotka luovat henkistä pääomaa, jota kautta yksilön vahvuus kestää eriarvoistuvaa ja

rapautuvaa yhteiskuntaa paremmin on totta. Myös se, että mitä enemmän valmiuksia omaamme, sitä paremmin selviämme muutoksessa.

4.4 Haastattelujen purku

HAASTATELTAVA 4

PÄÄTEEMAKYSYMYKSET

1. Mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa?

Näkee työttömyyden aika muuttumattomana tilanteena. Hänen mielestään työttömyys ei ole kasvanut radikaalisti viimeisinä aikoina. Päivähoito-oikeuden supistuminen on lapsen hyvinvointia rajaava ilmiö. Vanhempien ahdinko lisää tarvetta varhaiskasvatuksenkin osa-alueelle, mutta voimavarat ovat rajalliset, joten aikaisemmin on ollut mahdollisuus joustavammin tarjota myös päivähoitoa lapsille. Vastaaja näkee lapsen aseman heikentyneen nyky-yhteiskunnassa verrattuna vaikka 10-vuotta sitten olleeseen aikaan. Myös päivähoiton leikkaukset kohdistuvat herkimmin kaikkein pienituloisempiin tai väliinputoajajoukkoon. Päivähoitomaksujen maksukyvyyn laskun perusteessa katsotaan aina asiakkaan bruttotuloja, eikä katsota todellista käteen jäävää rahasummaa ja maksuvaikeudet johtuvat kyllä osittain sosiaaliturvan leikkausperusteista.

2. Miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?

Luulisi, että vuosikymmenet olisivat parantaneet tilannetta ja että oltaisiin opittu jotain siitä, että, siirtäessämme ongelmaa se tulee vain kasvamaan.

Tänä päivänä kuitenkin painitaan niukkuuden kanssa, joka on aina joltain lapselta konkreettisesti pois tarpeesta. Meillä on aikaisemmin 2000-luvulla ollut mahdollisuus väljemmin harkinnan varaisesti auttaa ongelmatilanteissa perhettä efektiivisemmin, mutta vaikka meillä on vieläkin mahdollisuus periaatteessa tähän toimenpiteeseen, rahavarojen puutteen vuoksi kriteerit ovat tämänkin osalta nousseet monta kertaa liian korkealle, jolloin apu ei ole mahdollista, Tähän perustuen vastaus on, että köyhyys vaikuttaa vielä radikaalimmin lapseen nyt kuin esimerkiksi kymmenen vuotta sitten.

TARKENTAVAT KYSYMYKSET

1. Työttömyyden kasvu, sen seuraukset lapsiin?

Hänen mielestään työttömyys ei ole kasvanut radikaalisti viimeisinä aikoina, nuoria rajoittavia tekijöitä on kuitenkin saatu aikaan päivähoito-oikeuden rajaamisella 20h/ viikko, jos toinen vanhemmista on työtön. Tämä asettaa lapset eriarvoiseen asemaan eri kuntien alueella, koska päivähoito-oikeus on harkinnanvarainen, jotkut kunnat tarjoavat tästä rajoituksesta huolimatta kokopäiväistä mahdollisuutta lapsen varhaiskasvatukselle. Meillä kaupunki käsittelee kantaväestön sekä maahanmuuttajien kohdalta asiaa samalla tavalla, eli ei myönnä erivapauksia eri uskontojen perusteella lasten hoitoon.

2. Maahanmuutto, maahanmuuttajat?

Toteaa, että kulttuurit ja erilaisuus luovat haasteita koska lapsen kielen kehitys on niin tärkeää, että pitäisi aamusta iltaan hoitaa lapsia, jotta he oppisivat kielen. 4 tuntia päivässä riittää sen pienen lapsen kielen kehittymiseen, eihän kaupungissa varhaiskasvatustakaan anneta tuon enempää ja koulussakin ollaan suurin piirtein sama määrä tunteja koulussakin "alaluokilla". Suomessa on myös

maahanmuuttajia, jotka tulevat tänne asumaan ja puoliso on suomalainen. Niissä tilanteissa voi yhteinen kieli vielä olla joku muu kieli kuin kotimainen kieli esim. isä suomalainen, äiti thaimaalainen ja lapsen kanssa puhutaan kotikielenä englantia ja sitten pistetään lapsi oppimaan päiväkotiin suomea? Vanhemmilla on itsellään perusvastuu lapsen kielen opettamisesta. Kokonaisvaltaisesti mennään hyvään suuntaan. mitä pienempänä asiaan pureudutaan sitä parempia tuloksia ollaan saatu. Henkilökunnalle tulee tästä lisää työtä, koska aina ei ole yhteistä kieltä ja silloin voidaan joutua turvautumaan vaikkapa kuviin ennen kuin yhteinen kommunikaatio on syntynyt.

3. Minkälainen on lasten asema ahdingossa olevassa perheessä?

Haastateltava vastaa, että varhaiskasvatus tekee lastensuojelun kanssa suhteellisen paljon yhteistyötä. Vuoden 2017 aikana on ollut noin vajaa 100 lasta, jotka ovat varhaiskasvatuksessa lastensuojelun avohuollon tukitoimena ja heidän asioidensa tietyksi työskennellään kovasti yhteistyössä. On tullut uusi sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus ja palveluiden tarpeen selvitys, niin se ehkä on vaikuttanut vähän siihen, että aikaisemmin on ollut perheitä, jotka eivät ole suorastaan kuuluneet lastensuojelun asiakkaaksi jotka on jääneet jotenkin harmaalle alueelle, josta päivähoidon kentällä on oltu huolissaan, mutta joiden ongelmat eivät kuitenkaan ole olleet niin isoja, että he olisivat olleet lastensuojelun asiakkaita, nyt tämän sosiaalihuoltolain pitäisi tuoda parannusta heille, todellisuus on kuitenkin jotain muuta, olemme tehneet jonkun perheen perusteella esimerkiksi arvion, että he tarvitsisivat sosiaalihuollon palveluita, mutta niitä ei ole. Mielestäni tässä on todella surkeaa, että lainsäädäntö ja todellisuus eivät oikeasti kohtaa, on tullut jopa sellaisia viestejä sosiaalihuollon sosiaalihuoltolain mukaisen palvelun arviointiyksiköltä missä on lukenut suoraan, että perhe tarvitsisi kokopäivähoitoa lapselle, ja todellisesti perheelle tulisi osoittaa perhetyötä ja tukitoimia, eihän pelkkä 8 tunnin päivähoito ole ratkaisu perheen ongelmiin, eihän sillä ongelmat muutu, ymmärrän että joissain tapauksissa lastensuojelu joutuu keräämään materiaalia jotta pystyy lähtemään huostaanottoon ja siinä kohdassa tietysti on tärkeää, että se lapsi on turvassa ja on päivähoidossa vaikka pitkän päivän ja saa sieltä ateriat

ja muun hoidon, mutta jotenkin nurinkurista että jos vanhemmuus on hukassa, niin eihän se sillä löydy että lapsi tulee hoitoon ja vanhempi etsii vanhemmuuttaan yksikseen missä etsiikin. Juuri arkeen tarvittaisiin sitä apua.

4.sosiaaliturvan leikkaukset, leikkausten vaikutukset lapsen asemaan?

Toteaa, että leikkaukset kohdistuvat herkimmin kaikkein pienituloisempiin tai väliinpuotoajajoukkoon. Päivähoitomaksujen maksukyvyyn laskun perusteessa katsotaan aina asiakkaan bruttotuloja, eikä katsota todellista käteen jäävää rahasummaa ja maksuvaikeudet johtuvat kyllä osittain sosiaaliturvan leikkausperusteista

5.miten sosiaalinen eriarvoisuus vaikuttaa lapseen?

Vastaa, että jos näillä resursseilla ja näistäkin oikeastaan vielä vähenevillä resursseilla, niin, ei tiedä, toivoo, että se olisi edes näissä kantimissa kuin tällä hetkellä. toivottavasti päättäjämme tulevaisuudessa pystyvät näkemään laajemmin lasten suojelun merkityksen.

6.millainen tulevaisuus lasten hoidossa 10 vuoden kuluttua?

Vastaaajan mielestä voimavarat ovat koetuksella. Lasten kanssa toimiminen ja varsinkin lastensuojelu on rankkaa työtä, lastensuojelussa on kuitenkin menty hienosti eteenpäin, on pohdittu sitä, että mikä on työntekijän toimenkuva. Päävastuun kantaa kelpoisuusehdon täyttävä sosiaalityöntekijä, mutta työparina sosionomi AMK on aivan mainio työpari. Tarvetta on edelleenkin muuttaa vakansseja niiden arjessa kulkevien työntekijöiden suuntaan teoreetikoiden asemesta.

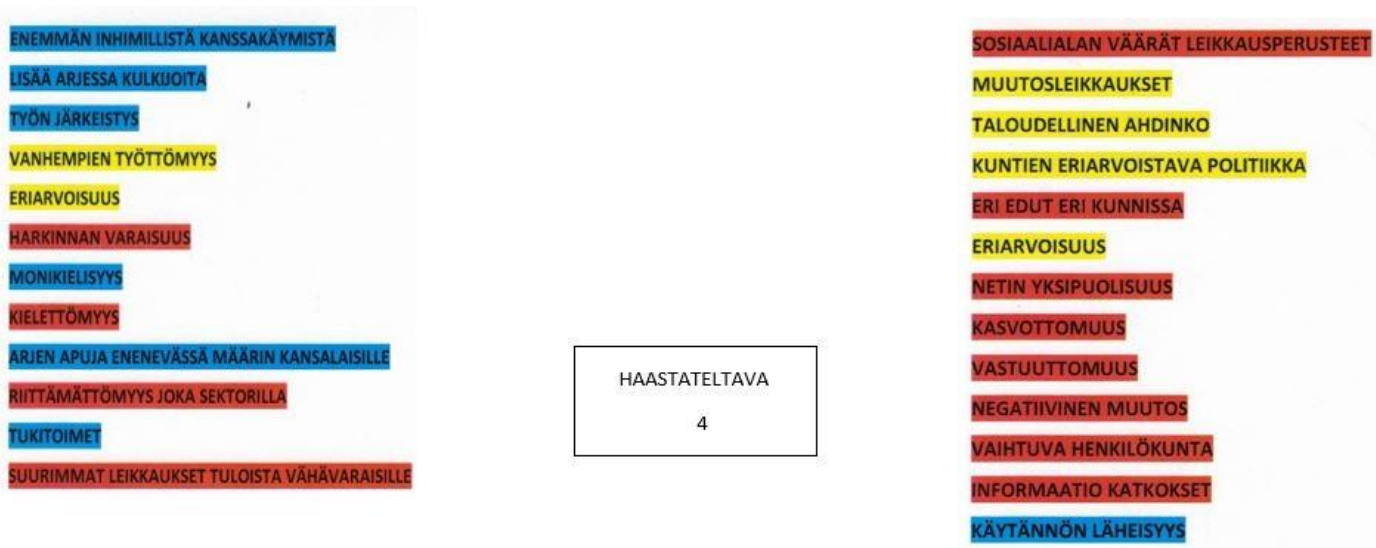
Nämä kaikki osa-alueet liittyvät oleellisesti siihen, kuten opinnäytetyöni teoriaosuudessa voidaan todeta, että tänä päivänä yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuudet ovat huonontuneet kaikilla sektoreilla. Olipa sitten kyseessä suomalaisen mediaaniperheen lapsi, maahanmuuttajataustaisen perheen lapsi, pitkäaikaistyöttömän lapsi tai yhteiskunnan palveluita kasvatuksessaan nauttiva lapsi, jonka lähipiiri on myös yhteiskunnan palveluiden piirissä. Kirjassa: ”Toiminnallisia loukkuja” pureudutaan tarkastelemaan yhteiskunnassa olevien eri yhteiskuntaryhmien mahdollisuutta vaikuttaa asemaansa seuraavin huomioin ja kirjan kirjoittajat toteavat, että Suomalainen yhteiskunta on ollut yhteinen kansallinen projekti, vaikka projektin aikana on törmätty hyvinkin erilaisiin mielipiteisiin ja intresseihin on kuitenkin voitu huomata, että keskeiset yhteiskunnalliset ryhmät ovat omanneet aikaisemmin yhteisiä päämääriä. Yhteisesti jaetut päämäärät ovat kuitenkin vähentyneet radikaalisti viime vuosien aikana sekä eri yhteiskuntaryhmien oman asemansa vaikutusmahdollisuudet ovat huonontuneet tuntuvasti. (Oksanen A, Salonen M, Melin H & Blom R,194.)”

MINDMAP HAASTATELTAVA 4

LINKKIHENKILÖ | VARHAISKASVATUS

TULOKSET

PUNAINEN = NEGATIIVINEN
 SININEN = POSITIIVINEN
 KELTAINEN = MOLEMMAT

Haastattelu 4 mindmapin tulos

Haastattelun purkuvaiheessa tehty mindmap ”Haastateltava 4/ linkkihenkilö kaupunki/varhaiskasvatus tulokset” – asioista, joita nousi haastattelun edetessä. Punaisten palkkien osuus kokonaispalkkien määrästä on vajaa puolet, eli 12 kpl 25 palkista, jotka edustavat negatiivisuutta ja epävarmuustekijöitä. Keltaisia palkkeja, joita on 6 kpl ovat muutospalkkeja, kuvaavat myös epävarmuutta. Positiivisten palkkien osuus on 7 / 25. Positiivisista palkeista muutama sana, eli tässä tapauksessa inhimillistä kanssakäymistä, työn järkeistystä, arjen iloja ja vierellä kulkemista, hyvää arkea, joka on ilo ja noin 80 % elämästämme, jos tuemme lasta / perheitä ja organisoimme oikein yhdessä tehtävää työtä. Punaisia palkkeja edustaa eri edut eri kunnissa, eli sosiaalinen eriarvoisuus sekä sosiaalialan väärät leikkauspisteet. Nykyään vallalla oleva ”kasvottomuus” eli kukaan ei ota vastuuta virallisesti. Toisaalta kuitenkin harkinnan varaisuuden lisääntyminen. Useasti jää päätöksen tehnyt instanssi epäselväksi, tämäkään ei luo luottamusta yhteisesti hoidettaviin asioihin vaan päinvastoin. Vaikka elämme internetiaikaa, niin asioiden huono kulku ja katkokset informaation kulussa ovat arkipäivän realiteetti.

Tällaiset ongelmat luovat vastuuttoman kuvan yhteisestä asioiden hoidosta ja luovat lisää kriittisyyttä sekä epävarmuutta yhteiskuntaan.

4.4.2 Yhteenveto haastatteluista nousseista sanoista

HAASTATTELUISTA 1 - 4 TEHTYJEN MINDMAPPIEN KAUTTA ESILLE NOUSSEET ASIAT:

HAASTATTELUISTA NOUSSEET ASIAT:

1. ERIARVOISUUS 23 kpl

2. EPÄVARMUUS 14 kpl

2.YKSILÖLLISYYS 14 kpl

3. TALOUDELLINEN AHDINKO 13 kpl

4. INHIMILLISYYS 12 kpl

5. MUUTOS 11 kpl

6. VANHEMPIEN TYÖTTÖMYYS 8kpl **6. JOUSTAVUUS 8 kpl**

Yhteenvedossa huomattavaa on, että korkeimmat tulokset saivat punaiset palkit, eli negatiiviset asiat tulivat vahvempina läpi haastatteluista tai huolen puheeksi otto ammattilaisilta sisälsi lausumia siitä, että tällä hetkellä lapsen hyvinvointia uhkaavat asiat ovat eriarvoisuus, yhteiskunnassa oleva epävarmuus sekä näistä johtuva perheiden taloudellinen ahdinko. Yksilöllisyyden voima sekä inhimillisyys nousivat sitten taas positiivisina asioina ja yllättävää kyllä myös vanhempien työttömyys jossain tapauksissa koettiin asiana, jolloin lapselle ja vuorovaikutukselle jää aikaa, siten positiivisena. Muutos sekä joustavuus todettiin molemmat sekä

negatiivisiksi että positiivisiksi asioiksi, jotka ovat osa yhteiskuntaamme, halusimme tai emme.

5 LOPPUYHTEENVETO

Opinnäytetyön tekeminen on ollut kovin opettavainen prosessi. Aikamatkani sen tiimoilla uhkasi jo venyä, mutta ehkäpä sillä todellakin oli tarkoitus, tarkoitus pysäyttää kirjoittaja haastamaan itsensä aivan mahdottomalta tuntuvan haasteen, eli valitsemani aiheen edessä, johon ei ole alkua eikä loppua.

Voidaan aina spekuloida ja miettiä, mitä tässä olisi voitu vielä enemmän avata tai tutkia. Tosiasia on valitettavasti vain se, että riittämättömyyden äärellä tulee lopuksi tuo ajatus, että johonkin on vedettävä raja tai viiva. Se, mitä nyt arkitodellisuus tuottaa, se on saatava puettua sanoiksi ja analysoitava. Monen kummallisen sattuman kautta alkoi aikamatkani opinnäytetyön muodossa itsenäisen suomen vuosikymmenien halki, joka auttoi minua hahmottamaan, toivottavasti myös opinnäytetyön lukijaa siihen, missä me nyt olemme, nykypäivään.

Millainen on lapsen osa yhteiskunnassa? Onko se lohduton? Onko toivoa? Miten kalleimmat aarteemme, lapset sen kokevat? Saavatko he samat mahdollisuudet harrastaa ja opiskella, kuin aikaisemmillä sukupolvilla lähivuosikymmeninä on ollut mahdollisuus? Lasten oikeus on elää vapaina ja onnellisina. Mihin tällä hetkellä yhteiskunta on kehittymässä? Millaiset indikaattorit vaikuttavat yhteiskunnan kehitykseen ja tulevaisuuden päätöksiin? Ei ole tulevaisuutta ilman menneisyyttä, eikä toivottavasti menneisyyttä ilman tulevaisuutta. Muutos on vääjäämättä ikuisesti se asia, mitä tulee tapahtumaan, joko nopeammassa tai hitaammassa tempossa, se on realiteetti, joka on alituisen muuttuva sekä uhka että voimavara.

Tutkimustulos kertoo karua kieltään lapsen asemasta yhteiskunnassa ja siitä, että tänä päivänä lapsi on omalla tavallaan kohtalonsa käsissä, näin ei saisi olla. Viittaa tässä Tuomas Kurttilan lausuntoon lapsen asemasta yhteiskunnassa.

<https://yle.fi/uutiset/3-9553889> , jossa lapsiasiavaltuutettu ottaa kantaa perheväpöiden keskustelun tasosta ja huomauttaa, että lapset ovat pudonneet keskustelun keskiöstä pois. Muut markkinavoimat määräävät nyt asian kulkua.

Pääkysymyksiä opinnäytetyössäni oli kaksi:

1. Mitkä ovat lapsen mahdollisuudet vaikuttaa omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa?

Tutkimustulokseni perusteella voidaan sanoa, että kysymykseen yksi on toki mahdollista tehdä monta tulkintaa, mutta tässä omani:

Tämän analyysin perusteella voidaan todeta, että lapsella ei ole mitään mahdollisuuksia vaikuttaa omaan sosioekonomiseen tilaansa yhteiskunnassa, vaan hän on täydellisesti vanhempiansa tai huoltajiensa armoilla. Näin on ollut ennenkin, mutta tänä päivänä talouden kasvava epävakaus vaikuttaa perheiden selviytymiseen taloudellisesti ja tämä kulminoituu lapseen. Myös eriarvoisuuden kasvu alueittain Suomessa on väärä suunta.

2. Miten köyhyys vaikuttaa lapseen tänä päivänä?

Lapsen köyhyys riippuu siitä, onko hän saanut valveutuneet vanhemmat/ läheisen tai kasvattajan, jotka itse omaavat sosiaalisia selviytymistaitoja ja strategioita. Materiaalinen köyhyys ei onneksi kuitenkaan ole aina sama juttu kuin henkinen köyhyys ja nyt selkeästi erottuu jako vähävaraisten ihmisten kesken siten, että onko elämänhallinta omassa hallinnassa vaiko ei. Henkisesti vireät vanhemmat selviytyvät paremmin arjen haasteista, jolloin myös lapset seuraavat useimmiten vanhempien esimerkkiä ja pieni puute voidaan muuttaa voimavaraksi oppia uusia taitoja ja valmiuksia.

Yhteiskuntaa selittävien tarkentavien kysymysten tulokset taas näyttivät tältä:

Se, että vielä *2018 tutkimukseni suurimmaksi epäkohdaksi nousi eriarvoisuus*, on huolestuttavaa. Eriarvoisuutta on pyrittävä kaikin laissa tunnetuin keinoin tasamaan eri sosiaalisten ryhmien välillä. Valitettavasti ei oikeastaan yllätä, että vahvimmat huolen puheeksi oton kannanotot tulivat sekä varhaiskasvatuksen että lastenkotien suunnalta. Nämä ovat tahot, jotka sinnittelevät arjessa selviytymisessä yhteiskunnan kovimman muutosuhan alaisena. Tämän hetkinen valtion talouden trendi on yksilöitä eriarvostavaa, pk-yrityksiä suosivaa, eikä huomioi yksilöä, vaan syrjii heikoimmassa asemassa olevia kansalaisia ja purkaa turvaverkkoja. Valittu politiikka on vaarallista yhteiskunnan kannalta, lyhytnäköistä, joka voi kasvavien ongelmien osalta kertautua potenssiin vielä tulevaisuudessa. Tulevaisuudessa tullaan tarvitsemaan hyvin suuria summia rahaa vinoon menneiden asioiden oikaisuyrityksiin. Jos tässä vaiheessa huononnetaan heikoimmassa olevien ihmisten elinolosuhteita ja mahdollisuuksia on lasku kuitenkin odottamassa jossain muodossa tulevaisuudessa. *Toiselle sijalle*, selkeästi esille vastauksista nousivat sekä *yhteiskunnan epävarmuus*, joka nousi analyyseissa kaikilta haastatelluilta jonkin verran, että, myös varhaiskasvatuksen osalta eniten tapetille, epävarmuus tuottaa negatiivisia ajatuksia, koska sen ennakoitavuus on erittäin huonoa. Positiivisena yllättäjänä oli *yksilöllisyys*. Yksilöllisyyden nousu, eli koulutus ja tietotaito on paras henkivakuutuksemme ja menolippumme tulevaisuuteen. Uskon henkilökohtaisesti koulutuksen voimaan. Vain pitämällä oman koulutustasomme ja erityisosaamisemme ajan hermolla, voimme jotenkin selviytyä tulevaisuudessa.

Kolmannella sijalla oli *taloudellinen ahdinko*, joka vastausten perusteella oli kaikilla vastaajilla mukana arjessa. Vahvimman puheenvuoron asiasta kyllä syystäkin käytti lastenkotien arkea tunteva edustaja. Jaettava rahamäärä on suhteessa käyttäjiin niin pieni kasvavaan tarpeeseen nähden, koska kaikki yhteiskunnan indikaattorit osoittavat vielä, että tilanne tulee kasvamaan ja jossain määrin

mutkistumaan myös rikastuttavien kulttuurien osalta yhteiskunnassamme. Ongelmat eivät ainakaan tämän laatuksen kehityksen osalta tule pieneneenään. Tarvi-
taan lisää tietoa ja taitoa, jotta nyt kasvaviin aikaisemmin yhteiskunnassamme
ennen näkemättömiin ja kokemattomiin tilanteisiin pystytään tarttumaan, vastaa-
maan ja ajoissa reagoimaan.

Iloisena asiana nousi *sijalle neljä: inhimillisyys*. Ilman inhimillisyyttä kun emme
oikeasti voi hyvin, tämä on kuin suola keitossa, ilman sitä mikään ei tunnu mil-
tään, inhimillisyydellä on valtava voima, se on yksi perusasioista. Inhimillisyys on
arvostavaa kohtaamista hetkessä. Tämä taito, kun olisikin aina tallella ja käy-
tössä, asiat voisivat monesti saada onnellisempia ja toiveikkaampia päätöksiä.
Lainaan ”prinsessan” hyvää analyysia aiheesta:

” Inhimillisyys ja ihmisarvo

Inhimillisyys on toisen ihmisen arvostamista, kunnioittamista, loukkaamatto-
muutta ja hienotunteisuutta. Inhimillisyyttä on myös toisen kuunteleminen ja kiin-
nostus häntä kohtaan. Jokaiselle ihmiselle on taattava ihmisarvoinen elämä.
Maailmanlaajuiset ihmisoikeudet pyrkivät turvaamaan tätä.

Ihmisarvo tarkoittaa sitä, että jokainen ihminen on yhtä arvokas omana itsenään,
riippumatta ulkonäöstä, taustasta, sairaudesta tms. Jokaisella ihmisellä on oikeus
saada osakseen kunnioitusta ja arvostusta sekä hyvää ja ystävällistä kohtelua.”

. <http://www.koulukino.fi/?id=145>.

Viidentenä listautui *muutos* sekä hyvänä, että pahana, eli muutos on aina läsnä,
halusimmepa tai emme, sitä vastaan ei voi taistella, se on heikkous ja voimavara.
Varhaiskasvatus on suurimman muutoksen kourissa juuri vaihtelevien säädös-
ten, rahavirtojen ja pienen ihmisen elämän kanssakulkijan roolissa. Varhaiskas-
vatus kokee muutoksen ennen lastenkoteja, nekin valitettavasti saavat kuningas
osansa asiasta, mutta vähän pitemmällä viiveellä. *Kuudennen sijan* jakoivat sekä
vanhempien työttömyys negatiivisena huolen aiheuttajana (huoli jakautui tässä”
vanhempien työttömyys”-kohdassa aivan tasaisesti joka ammattiryhmän edusta-
jan lausunnoista, oli nostettavissa suht sama määrä huolta aiheesta ja siitä kum-
puavasta negatiivisesta muutoksesta) että *Joustavuus*, joka on myös sekä nega-
tiivisena että positiivisena asiana vanhempien työttömyyden vierellä. Joustavuus
voi olla hyvä asia, mutta joustavuutta ei saa maksattaa ihmisten ahdinkoa

lisäämällä, eli osa joustoista on nytkin työmarkkinoiden kovana haasteena ja tämä voidaan myös nähdä yhteiskunnan työmarkkinoiden rapautumisena.

Suuri kiitos kuuluu neljälle rautaiselle ammattilaiselle, jotka antoivat minulle mahdollisuuden tutkia ja kysellä ja antoivat palan arkeaan sekä katsantoon kyseisistä aikaan ja hermoon osuvista asioista. Maailma ei ole koskaan valmis ja ei sen pidäkään olla. Jos tästä voidaan sanoa jotain hyvää, niin yksilöllisyyden listautuminen on mielestäni tärkeimpiä vastauksia, mitä asiasta löytyi. Kyse on koulutuksen tarpeesta ja siitä, että vain koulutuksen avulla voimme saavuttaa kyllin vahvoja yksilöitä kamppailussa eriarvoisuutta vastaan. Tieto on valtaa. Henkilökohtaisesti en voi ymmärtää niin alhaista ja eriarvoistavaa tointa kuin opiskelun rajoittaminen tai opiskelun määrärahojen leikkaaminen, meidän tulevaisuutemme on yhäti käsissämme vain tiedon ja taidon kautta, myös valveutumisemme ja sivistyksemme nivoutuvat eittämättä yhteen. Koulutus tuottaa myös tarvitsemaamme inhimillisyyttä, joten liputan tämän puolesta. Ihminen, joka ei saa oikeudenmukaisuutta ja tasapuolisuutta osakseen ei siitä yleensä mitään myöskään valitettavasti ymmärrä, eikä myöskään jaa oikeudenmukaisuuden ja tasapuolisuuden periaatteita, joten on syytä yrittää edes jakaa tasapuolisuuden ja inhimillisyyden asiaa, kannustaa tulevaisuuden veronmaksajiamme koulun penkille yhä edelleen ja yrittää valaa heihin intoa ja sisukkuutta asioiden eteenpäinviemisessä opiskelun kautta, jotta tämä maailma olisi kaikille, ihan kaikille elämisen arvoinen paikka.

6 LÄHDELUETTELO

Af Heurlin, Arvopaperi, Rahoitusalan lakko entistä lähempänä - Asemat "erittäin jumiutuneet" 20.12.2017,14:49 viitattu 27.9.2017

https://www.arvopaperi.fi/kaikki_uutiset/rahoitusalan-lakko-entista-lahempana-asetat-erittain-jumiutuneet-6693327

Isola A-M & Suominen E 2016. Suomalainen köyhyys
TSL/Into Kustannus/ Riika 2016

Jaalamaa K, Vauva.fi Pelastakaa Lapset RY Näin köyhyys vaikuttaa lapseen kaverisynttärinä jäävät, jos ei ole lahjaa – Iivonen E klo 21:18 | 19.11.2015 viitattu 21.9.2017

http://www.vauva.fi/artikkeli/perhe/arki/nain_koyhyys_vaikuttaa_lapseen_kaverisynttarit_jaavat_jos_ei_ole_lahjaa

Järventie I, Lahikainen A-R, Punamäki R-L & Tamminen T 2008 Päivänsäde vai Meninkäinen? Identiteettien kasvaminen eriarvoisuuden puutarhoissa
Kulttuuri lapsen kasvattajana Helsinki – WSOY 2008

Järventie I & Sauli H 2001. Eriarvoinen lapsuus
WSOY/Oppimateriaalit/ Helsinki 2001

Kalland M, artikkeli: "Lapsen asema nykypäivän suomalaisessa yhteiskunnassa"
Helsingin yliopisto, Artikkelin tunnus: duo11071 (011.071) © 2017 Suomalainen Lääkärisseura Duodecim viitattu 29.1.2018

<http://www.duodecimlehti.fi/lehti/2013/13/duo11071>

MEDIAKASVATUSSEURA RY |Koulukino/ Skolbio, viitattu 8.1.2017 klo 9:56

<http://www.koulukino.fi/?id=145> / <http://www.mediakasvatus.fi/>

Kurttila T: Lapsiasiavaltuutettu: Lapsen asema unohdettu perhevapaakeskustelussa.
Yleisradion uutiset/ Perhe / 12.4.2017 klo 8:50, viitattu 20.1.2018

<https://yle.fi/uutiset/3-9553889>

Mikkonen J, Nuorten pienituloisuuden syitä, seurauksia ja arjen selviytymiskeinoja. Syrjäytyä vai selviytyä? -raportti viitattu 28.12.2017

http://koyhyyskirjoitukset.org/syrjaytya_vai_selviytya.pdf

Oksanen A, Salonen M, Melin H & Blom R 2011. Toiminnallisia Loukkuja. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print 2011

Oksanen A, Salonen M, Melin H, Lahikainen A R & Paavanen J. Toiminnallisia Loukkuja. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print 2011

Salmi M Sosiaalipolitiikan tutkimusyksikkö, THL, Köyhyys, toimeentulotukikokemukset ja hyvinvointi lapsiperheessä, viitattu 13.1.2018

<https://www.slideshare.net/THLfi/kyhyys-toimeentulotukikokemukset-ja-hyvinvointi-lapsiperheiss>

Silvasti T, Lempiäinen K & Kankainen T 2014. Eriarvoisuuden Rakenteet – haurastuvat työmarkkinat Suomessa. Osuuskunta Vastapaino 2014

Spears D/ Tiede: Talouselämä Uusi radikaali teoria selittää, miksi köyhä pysyy köyhänä 16.6.2011 11:18 päivitetty 26.8.2015 14:09 21.9.2017 viitattu 24.11.2017

<http://www.talouselama.fi/uutiset/uusi-radikaali-teoria-selittaa-miksi-koyha-pysyy-koyhana-3416858>

Ovaskainen T: Uusi Suomi, Köyhyys kasvaa kaikkein vaarallisimmassa ryhmässä, pikkulapsiperheissä – THL vetoaa ”haitallisten poliittisten päätösten” perumiseksi

1.12.2016 10:18 päivitetty: 15.12.2016 10:55 viitattu 29.12.2017

<https://www.uusisuomi.fi/kotimaa/210324-koyhyys-kasvaa-kaikein-vaarallisimmassa-ryhmassa-pikkulapsiperheissa-thl-vetoaa>

LIITTE 1:

**OPINNÄYTETYÖ: LASTEN KEHITYKSEN SEKÄ
KASVUYMPÄRISTÖN MUUTOS YHTEISKUNNASSA,
KYSELYLOMAKE**

PÄÄKYSYMYKSET :

1.Mitkä ovat lapsen vaikutusmahdollisuudet vaikuttavat omaan asemaansa tämän päivän yhteiskunnassa?

2.Miten köyhyys vaikuttaa lapseen?

Apukysymykset lasten aseman kartoittamiseen yhteiskunnassa olivat:

1.työttömyyden kasvu, sen seuraukset lapsiin?

2.maahanmuutto, maahanmuuttajat?

3.Minkälainen on lasten asema ahdingossa olevassa perheessä?

4. sosiaaliturvan leikkaukset, leikkausten vaikutukset lapsen asemaan?

5.miten sosiaalinen eriarvoisuus vaikuttaa lapsiin?

6.millainen tulevaisuus lasten hoidossa 10 vuoden kuluttua?

Kysymykset ovat olleet samat kaikille 4:lle haastateltavalle
kvalitatiivisessa tutkimuksessa.